

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KOZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhásos petitsor egyszeri hirdetése 20 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyiltér: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Pó-utca 59. szám, Kósch Árpád könyvnyomtató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények
valamint a hirdetési díjak is.

Az O. M. K. E. megalakulása Eperjesen.

Mozgalmas napja volt május 15-ikén városunknak. E napon tartotta az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés eperjesi gócpontja alakuló-gyűlését.

Nemcsak Eperjes, hanem az egész Sárosvármegye kereskedő-osztálya képviselve volt ezen az alakuló-gyűlésen; sőt örömmel adhatunk kifejezést a felett, hogy e város művelt társadalmának úgyszólván valamennyi faktora meleg érdeklődéssel viseltetett amaz önzetlen, eszményi célokat szolgáló hivatott mozgalom iránt, a mely olyannyira biztató kilátással indult meg immár Eperjesen is, úgy, mint az országnak számos más jelentékeny kereskedelmi gócpontján. Vármegyénk vezetősége — elháríthatlan akadályok miatt — nem lehetett jelen s elmárádását a szervező-bizottság előtt kimentette; de másrészt biztosítékaink vannak abban a tekintetben, hogy éppen olyan rokonszenvvel s az O. M. K. E. méltánylást érdemlő programja iránti elismeréssel viseltetik e város társadalmának egyik legszámottevőbb, művelt és hazafias rétege által kezdeményezett akció iránt, mint mindazok, a kik — a megannyi lateiner foglalkozási ágak képviselőiben — személyesen is tanúi lehettek annak a lelkesedésnek, komoly és hazafias elhatározásnak, a mely kereskedőink május 15-iki alakuló-gyűlésén kifejezésre jutott.

Azt a benyomást szereztük ebből az alkalomból, hogy a kereskedelmi kamarák, mint hivatalos organumok mellett, igenis szükség van arra, hogy a magyar kereskedővilág társadalmi úton is szervezkedjék, szolidáris legyen,

hogy így azután — mint társadalmilag is erős tábor — súlyt adhasson azoknak a közhasznú törekvéseknek, a melyek megvalósításán — a kereskedővilág képviselőiben — a kereskedelmi kamarák fáradoznak.

Ha hozzávesszük mindehhez azt, hogy a helyi vezetőség megválasztásában olyan helyesen és okosan járt el az alakuló-közgyűlés, akkor bizást reméljük, hogy abban a nagy láncban, a melyet Magyarország kereskedői ezévi május 22-ikén, az O. M. K. E. Budapesten tartandó országos alakuló-közgyűlésén fogják egygyéforrasztani, nem lesz jelentéktelen s nem lesz magasztos hivatásához méltatlan az eperjesi láncszem sem.

Az O. M. K. E. eperjesi gócpontjának május 15-iki alakuló-közgyűlésére vonatkozó tudósításunk a következő:

A közgyűlésre Eperjesre érkeztek: a központi végrehajtó-bizottság részéről: *Sándor Pál* országgyűlési képviselő, az O. M. K. E. elnöke, *maróti Fürst Bertalan*, *Sándor Armin*, *Brachfeld Sándor*, dr. *Soltész Antal*, az Orsz. Iparegyesület titkára és *Zerkovits Emil* hírlapíró, valamint a kassai kerületnek tisztikara.

A délutáni gyorsvonattal érkezett vendégeket az eperjesi és vármegyei kereskedők nagyszámú küldöttsége fogadta az állomáson.

Kósch Árpád elnök szíves üdvözlése után a vendégek 32 fogaton a városházához vonultak, melynek nagyszobájában 1/2 3 órakor vette kezdetét a közgyűlés.

A városház nagyterme már 1/2 3 óra előtt megtelt, úgy, hogy sokan be sem juthattak.

A közgyűlést *Kósch Árpád*, mint az eperjesi szervező-bizottság elnöke nyitotta meg a következő beszéddel:

„Milyen tisztelt Közgyűlés!

Egy oly országos egyesülés egyik kerülete megalakulásának küszöbén állunk, mely céljaként a leg-hazafiasabb, eredményeként hazánk kereskedelmére nézve a legáldásosabb munkát lesz hivatva teljesíteni

Jelentőségteljes esemény azért mireánk, Eperjes város és Sárosvármegye összes kereskedőire a mai nap, a melyen ezen létesítendő O. M. K. E. végrehajtó-bizottsága mélyen tisztelt elnöke, *Sándor Pál* országgyűlési képviselő úr. ezen egyesülés lelkes és általunk nagybecsült előharcosai kíséretében megtisztelnek bennünket oly célból, hogy itt is egyik gócpontját alakítsák meg annak az országos szövetségnek, melynek célja leendő hazánk kereskedőinek egyesítése által, egyesült erővel fáradozni hazánk kereskedelmének felvirágoztatásán, a kereskedelmi pálya tekintélyének emelésén, közös érdekeink istápolásán és a hol kell, azok megvédésén.

Épp úgy, mint hazánk más vidékein működő kartársaink, mi is szükségét érezzük ezen szövetség mielőbbi létrejöttének, hazafias üdvözlettel köszöntjük annak nagyérdemű vezérét s előharcosait s teljes lelkesedéssel csatlakozni kívánunk ezen egyesülés tagjai sorához.

Tudjuk mi mindannyian, hogy hazánk, mint elsőrangú mezőgazdasági állam, azelőtt alig tett valamit az ország kereskedelmének előmozdítására és ha tett is valamit, az mindig csak közvetett intézkedés volt, mely elsősorban mindig a termelő és fogyasztó érdekeit mozdította elő és csak azután az e két tényezőt közvetítő kereskedelemét.

Nem vád gyanánt mondom ezt; a viszonyok fejlődésének kényszerhatalma és a sok sürgős teendő okozta, hogy az állam erőit minden irányban egyenlően ki nem fejthette eddigéig.

Ha más nemzetek állami életébe tekintünk, el kell ismernünk azt, hogy csak az a nemzet lett nagygyá és hatalmassá, mely a létért való küzdelemben a kereskedelem lobogója alatt indult hódító hadjáratára.

Nézzük Európa hatalmas nemzetét, Angliát, Franciaországot és legtalálébban Németországot — mely utóbbi ország azelőtt elsőrangú agrikulturnál volt, — mi tette nagygyá, hatalmassá és gazdaggá?

Gazdasági önállósága, fajszertete, nemzeti jellege és elsősorban a célirányos támogatás következtében rohamosan fejlődő ipara és kereskedelme.

A mi kereskedelmünk sok századokon át magára volt hagyatva, s hogy ezen viszonyok közepette is

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

A művészi utánpótlás főbb sajtóságairól.*

Írta: dr. Janicsék József. (Folyt.)

Rafaél a tájképekben mintaképeit messze felülmúlja. A gyöngédségnek és a tisztaságnak az a légköre, mely úgy műveit, mint személyét is körülveszi, szimpatikusan szól hozzánk az ő tájképeiről is. A hangulat észrevehetőleg derült, poétikus varázsszal. Bárminő érzékenység távol van tőle. Ő nemcsak gyöngéd és tiszta volt, hanem egészséges és erős is, azon erőfajtaból, a mely feladatait látszólag játszva bírja meg és e mellett nem szökik úgy szembe, mint Michel Angelonak lánczotépő atlétasága.

Rafaélról itt is meglátszik az, a mit ő elvként követett, hogy: „a művész feladata nem az, hogy olyanokul tűntesse fel a dolgokat, a minők ké a természet alkotta, de a minők ké alkotná őket.”

Igen, művészet képes olyan teljesen természetű alkotásokat létrehozni, a melyek a természettörvények szerint lehetetlenek és érthetetlenek, ha azok csak művészeti fogalmak szerinti lehetőségben jelennek meg, a mint az többnyire a sfinxeknél, grifeknél, kentauroknál, angyaloknál és más alkotásoknál történik, a melyek részben a művészet magaslatán állanak. Emberi alakok szárnyakkal pl. anatómiai lehetetlenségek és mégis az értelem semmit sem hozhat fel a művész gondolata ellenében, hogy az olyan alakokat, a melyeknek emberi sajtóságaihoz még a repülésnek szerveit

* Ismeretterjesztő cikkek. A Széchenyi-kör képiállítása alkalmából. Készült több kiválóbb forrásmunka alapján.

is adja, magasabb lények, istenek és angyalok képei gyanánt tűnteti fel. Egy lóember két testtel nem létezhetett s nem élhetett és így áll a dolog a többi hasonló alkotással. Habár ezek természetellenesek a természettörvényekkel szemben, mégis természetileg igazak a költői és értelem szerinti lehetőség szerint.

A lehetőség a művészi fogalom szerint a döntő, hacsak az egyes részek és formák a látszat szerint természetileg igazak. Kötetlen szabadsággal — úgymond Schiller — összekötheti azt, a mit a természet szétválasztott, mihelyt ő azt valahol együtt gondolhatja és elválaszthatja azt, a mit a természet összekötött, mihelyt ő azt az ő értelmében elkülönítheti. A természetben való ily tökéletes szabad uralkodás művészi célokra nyilvánvalóan igen nehéz és messze, minden külső utánpótlástól távol áll. Ez utóbbi véletlen az utánpótlónak valódi öntudata nélküli és azért megbízhatatlan. Mielőtt azonban ezen tudatos bizottsághoz jutott az ember, sok tapasztalatra kellett szert tennie, különféle segéd tudományokat kellett kiművelnie. Világos, hogy ha a szobrászatban és festészetben a természet tényleges utánpótlása lehetne a helyes, mégis az építészetben minden lehetőség elesik, a mennyiben ez semmi természetit sem ábrázolhat. Az építészetben más viszonyok, más alaptörvények forognak fenn, a melyekben egyúttal a művészet és természet viszonyának egyetemes alaptörvénye egymáshoz a legnagyobb szigorúságban mutatkozik.

Az építészet sehol sem talál az egész természetben egy közvetlen élőképet az ő művei számára és mégis a természet úgy egészben, mint részletekben az ő számára is élőképek; persze közvetett, úgy magára a felépítésre,

mint ennek beszélő formává való kialakítására. Mert a statikus törvények, a felhasználandó anyagok fizikai és kémiai tulajdonságainak ismerete nélkül az építészeti tevékenység nem lehetne öntudatos, mert a próbálás által elért tapasztalat a véletlennek és megbízhatatlannak tulajdonságát sohasem veszítheti el. Az ember a természet anyagát az épületművek matematikai alapjaival összhangban rendezi egy, főleg matematikai ismereten nyugvó módon. A tagolásban, a térbeosztás viszonyaiban valami organikus rejlik, a melyek harmonikusan egyeznek. Itt valami organikus sajtóság látható, a mely a természet organikus lényegével rokonságban áll. Hogy mégis az organikus sajtóságnak ezen látszatát lehetőleg befejezze, az építész a felépítés egyes részeinek és tagjainak az organikusnak látszatát iparkodik adni, a mennyiben azt úgy alakítja, hogy annak formája az ő statikus lényegének, az ő konstruktív jelentésének a lehető legbeszélőbb kifejezése. „Ha a természet — úgymond Aristoteles — házat, vagy a célszerű mesterségeknek más művét alkotná, akkor épp oly törvények szerint járna el, mint a művészet, vagy pedig, ha a természet mutatta építészeti alkotásokat (mint a barlangokat, az állatoknak lakóhelyeit) a művész alkotná, akkor ennek is csak úgy kellene eljárnia, mint a természetnek.” Azaz tekintettel kell lennie a nehézkedésnek törvényeire, mely szerint a természetben az egyes élettelen dolgok felépülnek. Nem építhetünk tornyot, templomot csúcsos tetejével lefelé. Az éppenséggel szép épületműveknél az egésznek egységét is be kell fejezni; már az alapkőbe le kell rakni az egész felépítés gondolatát a legkisebb részletig a tető ormától a legvöbe nyúló tagokba, a véletlenség-

Jelen számunkhoz egy és fél iv melléklet van csatolva.

sikerült, habár vontatott lépésben fejlődnie, bizonyítéka annak, hogy hazánk kereskedelme is életképes és hazánk előnyös földrajzi fekvésénél fogva egyenesen predestinált annak fejlesztésére s hogy felvirágoztatásához csak célirányos támogatásra van szüksége úgy az állam, mint különösen a társadalom részéről.

Elsősorban a hiányos szakképzés s ennek folytán a nagyobbára korlátozott látókör az, mely kereskedelmünk vállalkozó szellemét elsatnyítja s ennek következtében a létező kereskedelmi osztály — kevés kivétellel — hagyomány szerint ragaszkodik az elődeinél látottakhoz s nem bír érzékkel a modern kereskedelem fejlesztése iránt.

Pedig ma más korszakot élünk, melylyel meg kell barátkoznunk. Szakadatlan haladás az ipar minden ágában, folytonos terjedése a kereskedelmi és üzleti forgalomnak, szabad és semmi által sem gátolt fejlesztése és érvényesülése az egyesek erejének és tevékenységének, értékesítése minden tudásnak és hasznosítása minden vívmánynak a közjólét érdekében, korlátlan versengése minden munkára hivatott embernek, tekintet nélkül rangra, és eltörlése egyesek minden előjogának az egész tömeg felett — ezek a mostani korszak jelei.

Ezen korszak követelményeivel szemben, hazánk társadalmának minden rétegét pedig kell, hogy áthassa az a tudat, hogy a kereskedelem épp oly fontos közgazdasági tényező, épp oly (produktív) közhasznú és épp oly tisztességes és becsületes foglalkozás, mint bármely más kereseti ág.

De nem szárnyaló jelszavakat és jótékonykodó alamizna-morszákat vár a kereskedelem a nemzet intelligenciájától, hanem várja azt, hogy az intelligencia, szakítva az eddigi káros előítéletekkel, vigye fiait, vigye vagyonaát a kereskedelmi pályára, nevelje fiait annak a pályának, mely a világ minden nemzetének csak dicsőséget, hatalmat és jólétet biztosít.

Míg azonban az állam, a kereskedelmi törvény revíziója és egyéb célirányos intézmények létesítése által hasznára váland a kereskedelem céljainak, és míg társadalmunk be fogja látni végtére azt, hogy egy nemzetet nemcsak az irodalom, a tudomány és a művészet vannak hivatva *nagygyá* és *magyarrá* tenni, hanem a tisztességes kereskedelmi és ipari munka is, addig nagy kötelesség vár mireánk, kereskedőkre.

Le kell mondanunk eddigi közönyösségünkről; szövetkeznünk kell oly célból, hogy mi magunk legyünk leghathatósabb előkészítői annak a nagy munkának mely az *igazi magyar kereskedelem* diadalútját fogja előkészíteni a haza felvirágoztatására, az egész nemzet hasznára.

Ezt a minden tekintetben hazafias törekvésű egyesülést célozza az O. M. K. E. s ebben a munkájában támogatni, ezen czélokért teljes lelkesedéssel és odaadással harcolni, ezen lelkesedést istápolni, minden egyes magyar kereskedő erkölcsi kötelessége.

Hazánknak van már oly kereskedelme, melyet támogatni érdemes, melyet felkarolni hazafiúi kötelesség, de melynek fejlesztését és felvirágoztatását csak e három közgazdasági tényező: a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem harmonikus együttműködése és

kölcsönös támogatása fogja lehetővé s hazánkra egyúttal áldássá tenni.

Ezt elérni, legyen az O. M. K. E. legszebb feladata!

Ezután Fried Simon ajánlatára közgyűlési elnöknek *Kösch Árpád*, jegyzőnek pedig *Bohrandt Lajos* választottak meg.

A megválasztott elnök jelentést tett az eperjesi szervező-bizottság eddigi működéséről, mely szerint az eperjesi kerületnek, melynek működése egész Sárosvármegyére fog terjedni, eddigelé már 151 rendes tagja van.

Ezek után *Sándor Pál* országgy. képviselő ismertette az O. M. K. E. céljait, jelentőségét és feladatát. Nagyhatású beszédéből közöljük a következőket:

„Az 1902. évben Sopronban megtartott kongresszus feladatommá tette, hogy hazánk kereskedőit tömörítsem. Elfogadtam — úgymond — de sejtelmem sem volt, hogy oly hatalmas munkára vállalkoztam.

Mikor a kereskedőknek jól ment a dolguk, lehetetlen volt őket egy kalap alá hozni; most azonban, mikor a magyar kereskedelem mindinkább lejtősebb utakra lépett, most olyan lelkesedéssel környezi azon zászlót, melyet a soproni kongresszus kibontott, hogy magam sem hittem volna. Azok között, kik mint első kivántak résztvenni abban a békés harcban, első helyet foglalt el Eperjes intelligens kereskedővilága. Nagy örömmel vettem önök jelentkezését tudomásul, mert tudom, hogy Magyarország északi részének szüksége van erre.

Működésünknek mindjárt első percében megindultak a gyanúsítások; különösen azt hangoztatták, hogy mi egy harcziás irányt kívánunk követni a mezőgazdaság ellen.

Mindannyian tudjuk, hogy az ország háromnegyed része mezőgazdaság révén él, és azt is tudjuk, hogy a negyedik negyed csak nagynehezen boldogul; tehát csak nem leszünk olyan oktalanok, hogy fegyvert emeljünk azok ellen, kiknek jelenléte első feltétele boldogulásunknak. Azonban azt sem szabad szem elől tévesztetni, hogy csupán mezőgazdaság művelésével egy állam sem lett nagygyá, hatalmassá. Csak az az állam lehet nagy, gazdag, a hol az egyes produktív ágak harmóniába hoztattak.

Nagyon fontos, hogy a kereskedelmi közvetítésre nagyobb súly legyen helyezve. Hiszen ha a legutóbb lefolyó eseményeket nézzük, belátjuk, hogy az egyes államok mind arra törekcsenek. Lehetetlen elképzelni, hogy Oroszország valami másért igyekszik Koreáért, mint éppen, hogy közgazdasági előnyöket nyerjen, — szokás volt egyszerűen kijelenteni, hogy a kereskedelem egy felesleges faktor. Arra kell törekednünk, hogy a kereskedelmet mindenki magasztos hivatásnak tekintse.

Vannak sokan, kik azt mondják, hogy a kereskedelmet istápolják, azonban a közvetítő kereskedelmet nem Ennek az a sajnálatos folyománya, hogy mindenki visszariad a kereskedelmi foglalkozástól. Hiszen maguk azok a kereskedők, kik meggazdagodtak, nem arra törekednek-e, hogy fiaikból professzort, ügyvédet csináljanak? (Úgy van!) Angliában a legnagyobb arisztokrata oda áll az üzletbe, a börtébe és azt nem szégyenli, hogy

nek ki kell zárva lennie, a műnek úgy kell állania, hogy az, mint egy belső és felbonthatatlan organizmus, mintegy tetőtől talpig jelenjék meg.

Az elmondottak alapján a természetutánzásnak alapelve az építészet számára könnyen következik. Az a természetes formáknak a geometriai konstruktív vagy statikus lényegével való legbelsőbb összefonódásában áll, a mely az épületműben és ennek tagjaiban rejlik. Ezt a törvényt a régiek az állati alkotásokra is alkalmazták, a melyeket az épületbe bevezettek, mint pl. az oroszlánfejekbe, a melyek vízöntőkül szolgáltak. Ezek távol állanak az élő oroszlánfejek hasonlatosságától, az építőművészet szigorú lényegének megfelelően át vannak alakítva, architektonizálva vannak, mégis teljesen szabadon és az architektonizáló fantázia ama kiközösítése nélkül, a mely alatt Egyiptomnak egész művészete áll. Annak vonásai, a mint a görög Parthenon oroszlánfeje mutatja, merev és mintegy meg van kövesedve, a szőr a gyűrűkben, a levelek szabályszerűen elrendezve, épp úgy a száj és az orrlyuk schematizálva van, a torok messzire kítáva, hogy a kitóduló víznek szabad folyást engedjen, a nyelv úgy van alakítva, hogy a vízésésnek az épülettől távolodó irányt adjon. Ámde a természeti formák ezen megmerevedése és megkövesedése daczára a fej természetes marad, mert az ezen alakításban lehetségesnek gondolható és mégis a valódi életnek látszatával bír. A görög oroszlánfejnek nagy befejezése és szépsége annál figyelemreméltóbb, ha azt a középkori templomok számos vízöntőjének bármelyikével összehasonlítjuk, mint pl. azzal, a melyet a kölni dómon látunk. Isten a természeti valóság határozott

vonása mellett nagyon eltérbe lép a hajlam a fantasztikushoz, az önkényeshez, úgy, hogy ezen vízöntő a végén az emberi és állati alkotásnak inkább eltorzulása, mint egy valóban művészetileg megalkotott épülettag. Mert ezen tag művészeti lényege öntudatának itten semmi nyomát sem fedezhetni fel.

Itten, teljesen közvetlenül egymás mellett haladva, csak érzéket vehetni észre a természeti valóság iránt, és kicsapongó fantáziákat. Egy ilyen álláspont távol áll attól, hogy valóban beszélő formájú és tiszta szépségű műveket hozzon létre. A természetnek és a művészetnek kibékítése nincs elérve, mindkettő egymásra való vonatkozásának szabálya erősen meg van sértve. Nincs elég téve a művészet azon feladatának, a mely részint abban áll, hogy azt, a mit a természet tökéletlenül vagy befejezetlenül, azaz nem teljes szépségben mutat, tökéletesítve és ezáltal mint kifejezett képet alkossa meg, részint abban, hogy a természetet utánozza. Pedig a művészet nem mondhat le a természet, szervezet alaptörvényeiről, sem a kisebb részletekben sem a nagyobb dimenziókban. A föltétlen organikus czélszerűség ezen sejtelmének felel meg. Michel Angelonak, a nagy művésznak nyilatkozata, a ki Rómában a Péter-templom kupoláját építette, hogy: minden építőművésznak, hogy egy valóban szép épületet építhessen fel, az emberi anatómia alapos ismerőjének kell lennie.

Sajátságos, hogy az építőművészet felfogása, mely elsősorban a matematikai arányokra fektet nagy súlyt, emlékeztet a görög Polykleitos felfogására, a ki — mint Pythagoras tanainak követője — eleven épületnek tekintti az emberi testet, melynek szintén meg kell

kereskedő. Első kötelességünk tehát, hogy mi magunk legyünk büszké arra, hogy kereskedők vagyunk.

A cél elérésére első lépés a tömörülés, azután az igazság. Eddig az volt a szokás, ha egy borhamisító akadt a kereskedők között, a csaló nevet rásütötték a társadalom ezen egész rétegére. De ha egy gazda tette ugyanezt, soha senki észre sem vette. A kereskedelmi egyesülés az ilyen tagokat lehetlenné fogja tenni.

Egyik fontos célja az O. M. K. E.-nek a közvélemény. Ennek az egységes véleménynek előmozdítására szolgál a tíz góczpont, melylyel olyan fegyver van kezünkbe adva — úgymond — hogy az egész ország területén képesek leszünk nézeteinket érvényre juttatni. Legyen az is elvünk, hogy olyan képviselőnek a megválasztását lehetlenné tegyük, ki ellenségünk, vagy legalább is megnehezítsük álláspontját s akkor az országgyűlés kapuján egyetlenegy honatyja sem fog belépni, ki ellenségünk. Szavait azzal fejezi be, hogy „nem tudja, jó-e az új program; de hogy az eddigi irány rossz volt, arról meg van győződve“. Szavait lelkes éljenzés követte.

Most *Oszwald Károly*, a villamvil.-társ. igazgatója, a következő szép beszéddel üdvözölte az eperjesi kereskedők nevében az alakuló egyesületet:

„Tisztelt Közgyűlés!

Valóban őszinte örömmel tölt el azon kép, mely ma szemem elé tárul, mert egyrészt mint volt kereskedőnek, — ki ma is annak vallom magamat — másrészt, mint az Eperjesi Kereskedők és Kereskedő-ifjak Egylete volt elnökének, jól esik látnom azon életjelt, azon álomból való ébredést, mely az eperjesi, illetve sárosvármegyei kereskedő-osztály mai tömörülésében nyilvánul; mely tömörülés hivatva van ezen osztály boldogulását elősegíteni, pozícióját megerősíteni s annak szebb jövőt biztosítani.

Örömmel látom, hogy azon eszmék, melyeknek úttörő lelkes előharcosát: Sándor Pál országgyűlési képviselő úr ó nagyságát ma körünkben üdvözölni szerencsénk van, — nálunk Eperjesen, illetve Sárosvármegyében is visszhangra találtak s tette szerentik azon osztályt, melynek érdekeit évek óta támadják minden oldalról a nélkül, hogy ezen támadások megvédése céljából kellő intézkedés történnék.

A kereskedő, ki a közterhek viselése tekintetében első helyen áll, őszinte, igaz hálával adózhat azoknak, kik az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés eszméjét felvetették s ezen eszme zászlaját lobogtatják oly célból, hogy az összes kereskedőket egyesítve, azoknak érdekeit szolgálják!

De egyeseknek legönfeláldozóbb fáradozása is meddő marad, ha nem osztozik abban minden kereskedő; azért kell, hogy szívvel-lelékkel támogassuk e mozgalmat, mert tudjuk, hogy csak egyesült erővel és kitarással lehet maradandó eredményeket kivívni.

Szerénytelenség volna részéről most hosszú fejtegetésekbe bocsátkozni, — most, midőn oly annyira arra hivatott ajkáról hallottuk az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés céljait fejtegetni; és aztán az a tizenkét pont, mely ezen egyesülés programjaként mindnyájunk előtt ismeretes, röviden, de annál

hogy legyen a test minden részének legszebb arányait megállapító modulusa. Ezen művész modulusait az emberi testből vette. Polykleitos modulusa a daktülosz, vagyis az új szélessége, mely négyszer véve a pálmát, a tenyér szélességét adja. Ezen mérésrendszert a művész Dorüphorosának nápolyi kópiáján vizsgálva, úgy találjuk, hogy a tenyér szélessége — az újjtövek alatt mérve — átlag háromszor van meg a talp hosszában. Hatszor véve adja ki a tenyér az alszárak magasságát, hat tenyérnyi távolság esik a térdkalács alja és a köldök közé, viszont hat a köldök és a fülczimpa, illetőleg a hangjárat közé; hat tenyérnyi az egyenes tartású törzs, a nyak és a kulcsont érintkezési pontjától a szeméremtájuk aljáig. Négy tenyér esik a középjú első újsorcsonjtától a könyökig, ugyancsak négy a könyöktől a váll pereméig. Három tenyérnyi az a ferde vonal, mely az áll aljától a koponya tetőpontjáig húzható. A kéz hossza s az ábrázat két tenyérnyi. A szobrászatban, a melynek főfeladata testi alakokat képezni, alapvetőleg pontos, az élő alakok organizmusa alkatának ismerete. A szobrász az egésznek összefüggését és minden egyes résznek rendeltetését ügyesen kénytelen ismerni, azért kénytelen az anatómiával tisztában lenni. Ámde ez orvosi értelemben egyrészt többet nyújt neki, a mennyiben az az egészséges részt megismerni tanítja, hogy a beteg részt megkülönböztesse és meggyógyítsa, másrészt nem szolgáltat neki eleget, a mennyiben az nem törődik a külső jelenségformák megértésével összefüggésben a belső alkattal minden viszonyban és helyzetben. S ez a művész számára éppen a legfontosabb, mert hiszen ő nem

értelmesebben oly irányt jelöl meg, melyet mindnyájunknak követni kell, miután ez kereskedelmünk jövőjére csak üdvös és áldáshozó lehet!

Mily szépen fejezi ki Sándor Pál országgyűlési képviselő úr ő nagysága az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülés tizenkét program-pontjának bevezetésében, hogy a magyar kereskedelmet védeni annyi, mint — az egész nemzet érdekeit védeni; a magyar kereskedelmet szolgálani annyi, mint — a hazát szolgálani

Ezen imaszerű, rövid pár szó is elég arra, hogy az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülés eperjesi gócpontjának mai megalakulását lelkes örömmel üdvözljük!

Midőn ezt teszem, egyúttal azt hiszem, nemcsak saját, de az összes eperjesi kereskedők érzelmeit is tolmácsolom, midőn köszönetet mondok az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés végrehajtó-bizottsága elnökének: Sándor Pál országgyűlési képviselő úr ő nagyságának igazán önfeláldozó munkálkodásáért, fáradságát nem ismerő tevékenységéért s a mai ülésen való szíves megjelenéséért!

De hálás elismeréssel párosult köszönet illeti az eperjesi gócpont szervező-bizottságának s egyúttal az Eperjesi Kereskedők és Kereskedő-ifjak Egyesülete érdeműs és mindnyájunk által szeretve tisztelt elnökét: Kósch Árpád urat, ki áldásos működésének már annyi jelét adta s a mai szereplésével és a ma elért sikerrel mindnyájunk háláját kivívta!

Szívből üdvözlöm őt ez alkalomból és midőn azt indítványozom, hogy az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülés eperjesi gócpontjának megalakulását egyhangú lelkesedéssel vegyük tudomásul, egyúttal kívánom, hogy ezen egyesülés legyen magyar kereskedelmünk hasznára és a magyar kereskedő-osztály minden egyes tagjára nézve egy szebb jövőnek hajnala!

A sárosvármegyei kereskedők nevében Grosswirth Fülöp héthársi kereskedő jelentette be a vidékiek hozzájárulását.

Miután még *maróthi Fürst Bertalan* a fővárosi vendégek nevében mondott köszönetet, *Holénia Béla* terjesztette elő az eperjesi szervező-bizottságnak a kerület megalakulása iránti indítványát, melyet a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tett magáévá.

Az indítvány értelmében *kimondatott az eperjesi kerület megalakulása.*

A megválasztott tisztikar névsora a következő:

Elnök: Kósch Árpád.

Alelnökök: Zavatzky Szilárd és Fried Simon.

Fegyző: Bohrandt Lajos.

Választmányi tagok: Gallotsik László, Glasner Mór, Mikolík István, Oszvald Károly, Pálesch Árpád, Sziklai Henrik, Schwarz Ede, Bein Simon, Dahlström Károly, Eger Mór, Fuchs Márk, Gerő Mihály, Gregor Gerő, Glücksmann Mór, Kónya Miklós, Lefkovits Mór, Moskovits Gyula, Tauth Viktor, Thaisz Ármin és Holénia Béla.

A vidékről: *Bartfa:* Salgó Mór, Szűcs István, Weszter Géza, Vortgang Izsák. *Kisszeben:* Bohus Nándor, Spiegel Vilmos. *Sébeskellemes:* Bárkány Leo. *Nagysáros:* Klein Ignác. *Héthárs:* Grosswirth Fülöp.

Az elnök zárószavai után véget ért a közgyűlés

a felbonczott hullákat vagy ezeknek részeit akarja ábrázolni, hanem az élet az ő külső megjelenésében és ehhez van szüksége neki az anatómiának az orvostól eltérő felfogására. Ezen anatómiának dolga főleg azon vonatkozásokat felismerni, a melyekben a külső forma a belső alkathoz áll, azaz: minden egyes testrésznek czélszerűségét önmagában és minden testrész összműködésének czélszerűségét az egészhez, a minek külseje viszont a belső organizmusnak felel meg; továbbá a legkülönbözőbb viszonyok között és végül a lelkiállapotok hatását a külső jelenségformára. Ezért ez jelentékeny mértékben kiterjeszkedik a fizológiára és a fizonomiára is. Ezekből tudja meg a művész az izmok megfeszülését, a test fordulatait és behúzódsait. A művészetnek viszonya a természethez a történet folyásában igen különbözően alakult. Az embernek rendkívül nehéz volt a természetet megérteni, mert az ő elfogulatlansága, szellemi tulajdonságai és szokásai által sokszorosan volt korlátozva. Azt fel lehet ismerni a sok torzalkotáson, a melyeket a művészet az évezredek folyamán létrehozott és a melyeket még mindig létrehoz. Egy dél-seelandi emberrel művészi értelemben alig lehet természeti érzéket elsajátítani. De maga a görög nép is az ő tiszta és biztos természeti érzéke

A társaság a délutánt a Bohrandt-féle kertben töltötte. Este pedig társas-vacsora volt a vasúti vendéglőben, melyen Kósch Árpád Sándor Pálra, Sándor Pál az eperjesi kerület kereskedőire és Kerekes kassai kereskedő tanár a két szomszéd város barátságára emeltek poharat. Az esti 10 órai vonattal utaztak el a budapesti és kassai vendégek.

Az eperjesi műkiállítás.

Napról napra jobban kidomborodik a műkiállítás képe. A kinek tudomása van arról a lázas munkáról, mely érdekében folyik, reméli és hiszi, hogy nagyarányú lesz, sokkal nagyobb arányú, mint általában az ilyen vidéki kiállítások lenni szoktak. Ha sikerül — semmi ok sincs rá, hogy ne bízzunk ebben — új bizonyítéka lesz annak, hogy a Széchenyi-kör feladata magaslatán áll s nem elégszik meg a már eddig is elért szép eredményekkel, hanem fejlődik, munkakörét kiterjeszti.

Pedig a mi különleges viszonyaink között ez nagy szó! A főváros a vidéknek minden anyagi és kulturális erejét magába szívja s ezért nincs vidéki város, mely vele versenyre kelhetne vagy legalább a versenyt megkísérlelné. Ez tette nagygyá és büszkeségünké a fővárost, de gátolta a vidéki városokat a nagyobb arányú, gyorsabb fejlődésben. S így csak természetes, hogy semmiféle, különösen kulturális mozgalom magasabb szívnálra nem emelkedhetik, ha a főváros nem siet segítségére:

Az eperjesi műkiállítás ezt a segítséget megkapta s azért vagyunk meggyőződve arról, hogy a siker fényes lesz. A fővárosi művészet idekölcsonzi erejének színét-javát, a mint azt látjuk, ha a kiállításra jelentkezett művészek névsorát végignézzük. A műcsarnok már javarésben össze is gyűjtötte a művészek képeit s a legközelebbi napokban útnak is indítja. Az amatőrök is nagy részben már elküldték műveiket, s gyűjteményük méltó társa lesz a művészet gyűjteményének.

S ez nemcsak a Széchenyi-kör jó hírnevének köszönhető, hanem elsősorban azoknak, kik időt és fáradságot nem kímélve, szolgálják azokat az eszméket, melyek a Széchenyi-kör zászlajára vannak írva. Elég a Kör védőjére utalnunk, ki országos gondjai közepett őszinte lelkesedéssel munkálkodik Körünk céljaiért. Tapasztaltuk ezt minden alkalommal, tapasztaljuk most is, a műkiállítás megnyitásának küszöbén. Eljön közénk, hogy a kiállítás iránt bizalmat és szélesebb körű érdeklődést keltsen. Hivatalos hataimának és tekintélyének minden jogos eszközét fölhasználja, hogy az arra illetékes tényezőket munkára és részvételre készítse, sőt személyesen is befolya a rendezésbe tanácsaival, útbaigazításaival.

Eppen úgy hála és elismerés illeti meg Horváth Ödönt is, kit új munkaköre elszakított ugyan tőlünk, de ki most is olyan lelkesedéssel munkálkodik a Széchenyi-kör javán, mint mikor köztünk volt. Minden alkalommal beváltja ígéretét: távol töltök, — de lélekben veletek vagyok. Ő intézi el azokat az ügyeket, a miket innen, levélel elintézni nem lehet. Buzdít és lelkesít, a legszelebb körben hívja fel a figyelmet

mellett torzalkotások készítésére adta magát és a tájkép iránt nem volt kellő megfigyelő képessége. Az egyptomiak a forma minden architektonizálása mellett bár leplezett, mégis biztos természeti érzéket árulnak el. A középkori művészetben és az újkornak kezdetén is, magánál Niccolò Pisanonál, Giottonál, mutatkoznak figyelemre méltó tökéletlenségek, sőt hibák. Csak lassan és számos átalakulás után fejlődött ki a XV. századtól kezdve a természetnek elfogulatlan és világos megértése egészben és részben egyaránt. Ámde nehéz visszahatások léptek fel, mint a XVIII. századi művészetnek nagy része bizonyítja, és el kell ismerni, hogy a jelenlegi állapot általában semmiképpen sem örvend hasonló tökéletességnek, mert egyes művészek az ösztérmetzetnek csak azon részeit és darabjait látják és ismerik, a melyek különösen az ő belső lényének felelnek meg. Az egyiknek csekély érzéke van az emberi alak szépsége iránt, a másiknak nincs a színek, az erdő, a sík mező iránt stb. Ezért aránytalanságok, eltérések mindig fognak mutatkozni nemcsak az idők folyásában, hanem jelenben is. A természeti érzék egy veleszületett adomány, mely mégis, mint minden tehetség képezhető, nevelhető.

A természet érett megértése az ő biztos utánzá-

kiállításunkra s érdeklődést tud kelteni ott is, a hol az eddig hiányzott.

De megfelelnek feladatunknak a rendezők is, kikről most még nem beszélünk. Nem akarunk elébe vágni a jogos kritikának; úgyis tudjuk, hogy az rájuk nézve csak kedvező lesz.

A Széchenyi-kör tehát mindent megtett és megtesz a kiállítás érdekében, a többi a közönség dolga. Reméljük, hogy abban sem csalódunk! Hisz azt az egész munkát az ő érdeke mozgatja, minden az ő lelke, érzésének művelésére történik! Áldozatot tőle senki sem követel, nem is kér. Csak részvételét, csak érdeklődését! Ismerjük a mi közönségünk intelligenciáját s így szükségtelen bővebben fejtegetnünk azt, milyen nagy fontossága van ilyen műkiállításnak, milyen játékos hatása és milyen élvezetet, gyönyörűséget szerez. A mi közönségünk érdekében érdemes dolgozni, mert tudja méltányolni az érte folyó munkát és hálás is érte. Hogy ez így is legyen, az az ő kötelessége! Sok előkelő művész és műbarát gyűl össze a jövő vasárnap megnyitó kiállításra s kívánjuk, hogy hozzátérve, lelkesedéssel emlegesse a mi közönségünket, mely olyan kiállítás rendezését tette lehetővé, a milyenre eddig kevés vidéki város vállalkozhatott. S ez a Széchenyi-kör és vele együtt az egész sárosi közönség dicsősége lesz. —sch.

Eperjesi Széchenyi-kör.

Államsegély Körünk kiállítására. Körünk lángelű védnöke: dr. *Berzeviczy Albert* vallás- és közoktatás-ügyi miniszter 2179. eln. szám a. kelt magas leiratában 1000 korona államsegélyt engedélyezett a Széchenyi-kör kiállítására. A Kör elnöksége hálás szívvel köszönte meg ő nagyméltóságának jóakaratu atyai pártfogását, szeretetét.

Ugyancsak védnökünk ő nmgá egy *Jókai-kéziratot* ajándékozott a Körnek, kegyeletes megőrzés végett. Szeretve tisztelt védnökünk figyelmének, szeretetének ez újabb megnyilatkozását is igaz köszönettel, mely hálával fogadja a Széchenyi-kör.

Igazgató-választmányi gyűlés. Körünk igazgató-választmánya május hó 14-ikén br. *Ghüllány Imre* elnöklete alatt tartott gyűlésében tüzetenesen foglalkozott *Faragó József* előterjesztése alapján a rendezendő kiállítás ügyével. Erről lapunk más helyén van szó; itt csak azt akarjuk kiemelni, hogy a kiállítás eszméjének megpendítője, főrendezője: *Faragó József*, valóban páratlan tevékenységet fejt ki a kiállítás érdekében, figyelme mindenre kiterjed, úgy, hogy a kiállítás sikerében valóban orozslánrésze lesz. Ezt az ügyet megelőzőleg az ig.-vál. kegyeletesen emlékezett meg a *nagy Jókai haláláról*, a ki Körünknek is tiszteleti-tagja volt. Dr. *Wallentinyi Samu* titkár javaslatára a következő határozatot hozta a Kör:

Az Eperjesi Széchenyi-kör igazgató-választmánya mély fájdalommal vette tudomásul nemzetünk egyik legjobbjának, legnagyobbjának: *Jókai Mór*nak elhűnyését, a ki Körünknek is büszkesége, tiszteleti-tagja volt. Mély gyászának külső kifejezésére elhatározza az ig.-vál.,

sának feltétele, művészet által nem külsőleg, hanem elevenen belsőleg. És ezen élet a művésznak belső életéből nyomul az ő munkájába hasonló szükségességgel, a melylyel a természet az ő alkotásainak életet kölcsönöz. Eppen azért a művészetet joggal nevezték el a világ szent és örökké teremtő őserjeje vetéltársnőjének, a mely minden dolgot önmagából teremt — mint Schelling mondja: „Maga a művészet egy alkotónőhöz hasonlít, mely magából ugyan nem a világ-egyetemet teremt, de mégis minden egyes művében egy sajátos kis világot teremt, melynek lényege a látszat szerint ugyanazon feltételeken és törvényeken nyugszik, a melyek a világ-egyetemet egészben és részleteiben hordozzák, tartják és a felett uralkodnak.“ A mily csendes és titkosan szó a természet hat és teremt, így kell a művésznak is — a mennyiben ő a természeti szellemnek mélységeit meleg érzellemmel és teljes lelki-erővel veszi szemügyre — teremtenie és dolgoznia. A természetben és a művészetben valami rokoni lakozik, a belső összetartozásnak egy köteleke. Goethe énekl:

Natur und Kunst, sie scheinen sich zu fliehen,
Und haben sich eh' man es denkt, gefunden.

Így találjuk pl. a jellemző dolgokat Pieter de Bloot

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

Sirolin

nál, úgymint

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellems szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl czzéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co

vegyészeti gyár Basel (Svájcz).

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellems szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl czzéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájcz).

1. hogy a megdicsőült halott elhúnyta felett érzett igaz fájdalomnak jegyzőkönyvében is kifejezést ad;
2. hogy a nagy Jókai halhatatlan érdemeit, rajongásig szeretett emléket jegyzőkönyvileg is megörökíti;
3. hogy a nagy halott özvegyéhez, vérékonához Hegedűs Sándornéhoz, és a Petőfi-Társasághoz — melynek a megboldogult alapítója és elnöke volt — részvétiratot intéz;
4. hogy Jókai szobrára a gyűjtést Eperjesen a Széchenyi-kör indítja meg, a Kör saját pénztárából 50 kor.-t ajánl fel;
5. hogy Jókai emlékére adandó alkalommal nagyszabású emlékünnepeket rendez.

A magyar-irodalmi szakválasztmány javaslatára elhatározta az ig.-vál, hogy Kossuth emlékére 1904. évi szept. 18-ikán emlékünnepeket rendez a Kör, a mikor is emléktáblával jelöli meg a házat, a hol Kossuth lakott; ünnepi óda megírására Csengey Gusztáv kitűnő poétánkat kéri fel; pályadíjat tűz ki Kossuth méltatása című tanulmányra, melynek jutalma 200 kor. lesz, beadási határidő 1904. július 31. — Jelentette a titkár, hogy az eltávozó Dresdner Armin helyére, a ki oly agilis, munkás tagja volt a magyar-irodalmi szakválasztmányban s különösen a népszerű felolvasásoknak, titkárral Peskó Ödön koll. főgimn. tanárt választotta meg a magyar-irodalmi szakválasztmány. Miután még több folyógyűről tett jelentést, a gyűlés az elnök lelkes elzetésével véget ért.

Műkedvelő-előadás. Körünk színészeti szakválasztmánya május hó 28. és 29-ikén műkedvelői színelőadást rendez a Széchenyi-kör nagynevű védője: Berzevicsy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter tiszteletére, abból az alkalomból, hogy a műkiállítás megnyitására városunkba érkezik. A rendkívül élvezetesnek ígérkező estén egy kedves idill és két vígjáték: a «Tavas», «A mami» és a «Báránnyelők» kerül színre. Az előbbi, a melyet Hevesi és Hetényi irtak, bájos apróság, a második, melynek Hevesi József a szerzője, valóságos szenzációszámba megy, mert az összes vidéki színpadokat megelőzve adják nálunk, az utóbbi pedig Szécsi Ferencz kitűnő vígjátéka. A «Tavas» ban Saly Győzőné, Maléter Erzsike, Andor Sándor, Vöröss Sándor, az utóbbi darabban pedig: dr. Raffay Ferencz, Úsz Irénke, Szurmin Gizike, Dlugolinszky Berta, Magyar József, Andor Sándor, Matherny Gusztáv, Scholze Károly és Klein Lénárd szerepelnek. A rendezést Saly Győző, a színészeti szakválasztmány buzgó elnöke végzi.

Gyűjtőív Jókai szobrára. A Széchenyi-kör elnöksége gyűjtőívet bocsátott ki Jókai szobrára a következő szöveggel: „A nagy Jókai, hazánk legkiválóbb írója, a márcziusi nagy napokban a szabadság zászlóvivője, az elnyomatás gyászos korszakában a magyar nemzet vigasztalója, az aranyfantáziájú, bájos nyelvű mesemondó elköltőzött az élők sorából. Híret, dicsőségét mindörökre megőrzik, fenntartják nagyszerű művei. Emlékét a hálás nemzet szoborban is meg akarja örökíteni. Erre a szoborra gyűjt adományokat Eperjesen a Széchenyi-kör, melynek a megboldogult tiszteleti-

tagja volt. Bizalommal és szeretettel ajánljuk a nemes ügyet mindenki figyelmébe és jóindulatába, a ki tud lelkesedni eszményekért, a ki kegyelettel őrzi, ápolja a nemzet nagyjainak emlékét. A gyűjtőívet és az összegyűjtött összeget szíveskedjék 1904. évi június 15-ikéig a Széchenyi-kör pénztárosának, Kósch Árpád úrnak kezébe juttatni. Az Eperjesi Széchenyi-kör nevében: Br. Ghillány Imre elnök, dr. Wallentinyi Samu titkár.”

A Kör képkiallítása valóra válik.

A kiállítás szépségeit s kulturális hatását csak a megnyitás után fogjuk kellően méltatni; most azokról az intézkedésekről óhajtjuk lapunk olvasóit tájékoztatni, a melyek a megnyitásra, illetve a kiállítás látogatására vonatkoznak.

Körünk igazgató-választmánya a május hó 14-iki ülésében foglalkozott ez ügygel s örömmel győződünk meg arról, hogy a Széchenyi-kör új elnöke Ghillány Imre báró főispán mily szeretettel karol föl minden ügyet, a mi a Kör nagy és magasztos céljainak megvalósítására vezet.

Az elnök előterjesztésére elhatározta az igazgató-választmány, hogy az ünnepi megnyitás május 29-ikén, vasárnap d. e. fél 12 órakor lesz s a színészeti szakválasztmány fíradhatatlan, buzgó elnökének, Saly Győzőnek a felszólalása után a megnyitási ünnep programját a következőkben állította össze:

1. Május hó 28-ikán este 7 $\frac{1}{2}$ órakor díszelőadás a színházban, műkedvelők közreműködésével.

2. Május 29-ikén d. e. fél 12 órakor a kiállítás ünnepes megnyitása a Kör védnöke Berzevicsy Albert vall.- és közokt.-ügyi miniszter vagy képviselője által. A minisztert, illetve képviselőjét a Széchenyi-kör elnöke fogadja az igazgató-választmány élén és üdvözlő a Széchenyi-kör nevében.

3. Május hó 29-ikén d. u. fél 2 órakor közös ebéd.

4. Május hó 29-ikén este 7 $\frac{1}{2}$ órakor előadás a színházban, műkedvelők közreműködésével.

A díszelőadás színe kerül:

1. Hevesi József «Tavas» című idillje,
2. Szécsi Ferencz «Báránnyelők» cz. vígjátéka, és
3. Hevesi József «A mami» című legújabb vígjátéka.

A közreműködők között örömmel látjuk mindazokat, a kik a Széchenyi-kör tagjainak már nem egy fényes és művészi színvonalon álló kedves emlékü estét szereztek.

Az előadásokra az ünnep után Kósch Árpád úrnál lehet jegyeket váltani, illetve előjegyezni.

A közös ebédre szintén a Kósch Árpád úrnál kitett íven lehet jelentkezni.

A belépő-díjak nagyságát az igazgató-választmány a következőkben állapította meg:

Állandó-jegy — a mely minden alkalomra jogosít — 4 korona. A megnyitáskor és sétahangversenyek alkalmával 1 korona. Más alkalommal 50 fillér.

Tanulóknak, ha 20-nál nagyobb csoportban jönnek, személyenként 20 fillér.

Az állandó- és tanuló-jegyek Kósch Árpád úrnál, a többi jegyek a kiállítási pénztárnál válthatók.

A kiállítás nyitva lesz d. e. 10—1 óráig d. u. 3—5-ig. Az igazgató-választmány fölkérésére az igazgató-

továbbá a képzőművészeti szakválasztmány tagjai fél-naponként napibiztosként működnek.

A kiállítás anyagi sikerének előmozdítására a pénzügy miniszter engedelmével nagy kép-sorsjátékot rendez a Széchenyi-kör a kiállító művészek munkáiból. A főnyeremény 1000 korona értékű kép lesz.

Hiszszük, hogy — Fortuna istenasszony kegyeibe bízva — számosan fogják felhasználni az alkalmat, hogy egy-egy kiváló művészi kép birtokába jussanak.

A sorsjegyek ára 1 korona és Kósch Árpád úrnál lesznek kaphatók.

Külön kell megemlékeznünk az igazg.-választmány amaz intézkedéséről, hogy minden csütörtökön este, tehát már a megnyitás után következő csütörtökön is este 8—10 óráig villamos világítás mellett sétahangversenyt rendez a kiállítás keretében.

Hiszszük, hogy e hangversenyek városunk és vármegyénk egész társadalmát összehozza, hogy ott kettős élvezetben gyönyörködhesse a hangversenyek látogatói.

Megalakította az igazgató-választmány azokat a bizottságokat is, a melyeknek czéltudatos működésétől függ nagyrészen a kiállítás sikere.

1. A képrendező-bizottság tagjai: Balló Aurél, Csatary Ágost dr., Kurth Miksa, Mikler Károly, Tóth Sándor, Tragor József, Wick Béla, a képzőművészeti szakválasztmány elnöke és a titkár.

2. A képvásárló-bizottság tagjai: Desseffy Lajos, Kubinyi Albert, Mikler Károly, Sztelho János, Uhlarik Mátyás, a képzőművészeti szakválasztmány elnöke és a titkár.

3. A vendégfogadó-bizottság elnöke Podhorányi Bálint, helyettese Dóbiás Ede; tagjai: Desseffy István, Govrik Sándor, Gömör János, Magyar József, Máriássy Béla, Saly Győző, Szmoligovics Szilárd, Teltsch Kornél, Tóth Sándor, a képzőművészeti szakválasztmány elnöke és a titkár.

Ily előkészítés mellett örömmel nézünk a jövővasárnapi megnyitás elé és csak arra kérjük lapunk minden olvasóját, hogy a kiállítás érdekében a maga körében tegyen meg minden lehetőt.

Pályázat.

Az Eperjesi Széchenyi-kör a következő pályázatot hirdeti ki:

Kossuth méltatása. Jutalma 200 korona.

A pályázat feltételei:

1. A pályaművek a Kör 1904 szeptember havában tartandó Kossuth-ünnepélyén való felolvasásra kell alkalmasnak lennie.

2. A pályázatban résztvehetnek a Kör tagjai.

3. Pályadíjjal csak alak és tartalom tekintetében irodalmi színvonalon álló mű tűntethető ki

4. A pályázat titkos; a pályaművek idegen kézzel vagy írógéppel leírva, lapszámozva, a pályázó nevét rejtő jelígy-levélkével látandók el.

5. A pályaművek a Kör titkárához adandók be 1904. július 31-ikéig.

6. A megdicsért és pályanyertes művek jelígy-levélkéi felbontatnak.

7. A megdicsért vagy pályanyertes mű a Széchenyi-kör tulajdona.

XVII. századbeli (1667. †) rotterdami festőnek képén (Orsz. képtár: 401. sz.), mely tánczot ábrázol a korszakban. Hegedű és dudaszó mellett két parasztpár tánczol énekelve. Az egyik férfi a nő kezét fogja s baljában poharat tart, a másik pedig, kinek oldalán rövid kard van, kezében kalappal lejt a tánczot. A háttérben az asztalnál heten ülnek, kik énekelnek és nézik a mulatókat. A zenészeknél és a lóca alatt boroskorsók állanak. A háttérben hálófűlkét ágygyal s a polczokon, a falon s a gerendán különféle edényeket veszünk észre, míg a rúdon ruhanemű szárad.

A mi zsánerfestőink közül nem egy válik ki a jellemzetesnek eltalálásában. Azért nem lehet eléggé hangsúlyozni a művészeknek a természet leglelküismeretesebb és jégihébb figyelembe vételét, nem eléggé a természeti tényeknek kielégítő megismerését, és a megismertnek tudatos felhasználását a műtermék létesítésénél és tudatos ábrázolásánál. Am az ily tevékenységnek mégis szabadnak és önállóknak kell lennie. Így a szerző azon mód által, a melyen ő ezen általános törvényeket felfogja, a mint ő azokat egy különös esetre alkalmazza, olyan valamivel is előállhat, a mi az ő személyére tartozik; gondolat, a melyet ő keze-munkájába ültethet és a mely ezen művét szellemi művé teszi. Hogy a történeti személyek szobrászati ábrázolásának nem kell szükségképpen realiztikus felfogáshoz folyamodnia, ha ezen személyiségek lényegében ideális vonás lapang, az érthető. Ezért mindig akadnak művészek és műpártolók, kik Goethét és Schillert szívesebben látják ideális öltözötben, mint frakkban, cipőben és harisnyában. Ehhez tartozik Rauch, a ki tudvalegőleg ilyen értelemben készített egy tervet a weimari költői emléké számára. A jelenlegi emlék, mely Rietscheltől való,

olyan, hogy rajta mindkét alak modern öltözetet visel, s Goethe inkább titkos-tanácsoshoz hasonlít, mint Faust írójához, Schiller is inkább egy tanárhoz, mint költőhöz.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk Vasari ezen általános megjegyzését: „Kétségtelen, hogy a ki nagyon belemélyed a természet tanulmányozásába, az ugyan egyrészt fokozza a saját szellemi erőit, hanem másrészt mindannak, a mit alkot, könnyedségét és kellemét elveszi, a mely azoknak sajátja, kik mértékletesen belátással és helyes ítélettel járnak el.“ Ez bizonyos, mert tudományos tanulmányok szükségképpen tudományossághoz vezetnek. A tudományosság és a művészet pedig két különböző dolog.

A művészi utánzásnak feladata tehát nemcsak az lehet, hogy a valóságot, annak tárgyait és alakjait a maguk mivoltában utánozza, hanem, hogy egyúttal a természetnek lényegét, törvényeit és célját megmutassa. Ezzel a művész eszményíti a tárgyát. Így lesz idealista. Ilyen volt pl. a thasosi Polygnotos festő, Phidias kortársa, a ki ideális alakokat, jellemeket erkölcsi nemes kifejezéssel festett, a mely eszmei szép az embert nemesíti. Ilyen festő pl. a renaissance-korban Fiesole és Rafael. Ideális alak pl. Munkácsy Krisztus Pilátus előtt képén Krisztus, kinek arcában sajátságosan egyesül a szenvedés, a nemes nyugalom s valami égi túl-emeltség kifejezése, mintha felül érezné magát földi bírón. De azért nem okvetlenül szükséges, hogy a művész eszményítsen, hanem feladatát úgy is megoldja, ha alkotásait a természeti dolgokhoz teszi hasonlókká. Így lesz realista. Ilyen volt pl. Dionysios festő, a ki alakjait nem eszményítette, hanem a természetet, az embereket úgy festette, a mint vannak és ezért el-

neveztek anthropographosnak. Úgy járt el pl. Rubens és Rembrandt, kik még a szent nőket is mint korabeli asszonyokat festik, anélkül, hogy ezen emberlelteti jellemeket mással fejeznék ki, mint a szokásos dicsővel (aureolával), vagy fényvel a fej vagy a test körül. Az arc és alak olyan, mely akkor élt. Amde utánozhat a művész egészen közönséges dolgokat is Rajzolhatja a mindennapi életet, a mint van, a szépet a rúttal vegyest s ekképen naturalista lehet, a milyen volt pl. Pausonios, Polygnotos kortársa, ki állítólag rúttorzépeket festett, melyekhez hasonlókat a holland naturalista festőknél (Jan Steennél, Hals von Ostadnál stb.) látunk, kik találékonyak, humorosak, de sokszor választanak alsórendű, aljas tárgyakat. Ezen három irány sokszor érintkezik. Mégis jelenleg a naturalizmus oly egyoldalú és elfogult, hogy az sokszor képtelen az idealizmus helyes felfogásáig jutni s alkotásából hiányzik a szellem és a fantázia. Mind a három művészi iránynak meg van a maga természeti alapja, jelentősége és jogosultsága. Csak azt kell ezen művészetektől megkivánnunk, a mit Arany János megkövetel a költőtől a Vojtina «Ars poetiká»-jában:

„Győzz meg, hogy a mi látszik az való,
Akkor neved költő lesz, nem csaló.
A mint nem az volt rég az athéni,
Malacz-visitást tudva színelni;
Ellenben a pór, a ki szűr alatt
Rikatta disznát és kuhin maradt,
Bár a visítót gúnyosan emelte,
A hallgatók füttjét megérdemelte;
Mert a közönség érzi, hogy amaz
Úgy ri, miként legtöbbszor a malacz,
Míg a valódi — csont és vér noha —
Tán úgy sikoltott, mint másszor soha.“

(Vége.)

HIREK.

* **Ev. ref. istenisztelet.** *Ünnep másodnapján* a szokásos módon d. e. 11 órakor ev. ref. istenisztelet lesz. Ez alkalommal az ünnepi beszédet *Farkas György* abatyj-színai lelkész, a jeles hírnevű egyházi szónok tartja; ugyancsak ekkor tartják meg a konfirmációt is.

* **Püspöki látogatás.** *Zelenka Pál*, a tiszamelléki ág. hitv. evang. egyházkerület püspöke, május 24-ikén, kedden, Eperjesre érkezik, hogy elnököljön az egyházkerület közigazgatási bizottságának ülésén, és meglátogassa az itteni ev. tanítóintézeteket. Az általános szeretettel körünkbe várt püspök több napig fog városunkban tartózkodni.

* **Kiküldött kormányképviselők.** A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter az 1904. évi rendes értekezési vizsgálatokhoz, az 1883: XXX. t. cikk 23. §-ból kifolyólag, kormányképviselőül kiküldötte dr. *Szlávik Mátyas* eperjesi theologiai dékánt és jogakadémiai tanárt a békéscsabai; dr. *Mikler Károly* eperjesi jogakadémiai dékánt a nyiregyházi; *Mayer Endre* eperjesi theol. tanárt a szarvasi főgimnáziumhoz; a tiszamelléki evang. egyházkerületben pedig: *Wigand János* szekszárdi áll. főgimn. igazgatót az eperjesi evang. főgimnáziumhoz; dr. *Magócsy-Diets Sándor* budapesti egyetemi tanárt a késmárki evang.; *Rombauer Emil* címz. főigazgatót a rimaszombati protestáns; dr. *Asbóth Oszkár* budapesti egyetemi tanárt pedig a rozsnói és szepesiglői ev. főgimnáziumokhoz.

* **Athelyezés.** A m. kir. honvédelmi miniszter *Polocsek Robert*, Eperjesen állomásozó honvéd-főhadnagyot áthelyezte Marosvásárhelyre a 22. honvéd-gyalogezredhez.

* **Elhunyt tanár.** Munkás életének delén, hosszú szenvedés után halt el május hó 18-ikán *Tuhrinszky Károly* eperjesi kir. kath. főgimn. tanár. Temetése igen nagy részvét mellett május 20-ikán ment végbe. Az eperjesi kir. kath. főgimnázium tanári-kara, valamint az elhunyt családja a haláleset alkalmából gyászjelentést adtak ki, mely utóbbi a következően szól: „Alulírottak — úgy a maguk, valamint a többi rokonok nevében is — fájdalomtól lesújtva jelentik, hogy a forrón szeretett jó férj, leggondosabb apa, testvér, vő, sógor: *Tuhrinszky Károly Gyula*, kir. kath. főgimn. tanár, városi ipariskolai igazgató f. évi május 18-ikán reggeli 5 órakor hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, munkás életének 47-ik, legboldogabb házasságának 16-ik évében elhunyt. A drága megboldogultnak földi tetemét f. évi május hó 20-ikán d. u. 1/4 órakor fogjuk a Lőcsei-úti 29-ik számú gyászbázból a róm. kath. egyház szertartása szerint a helybeli temetőbe örök nyugalomra elhelyezni. Az engesztelő szentmiseáldozatot a drága elhunyt lelkiüdvéért f. évi május hó 21-ikén délelőtt 9 órakor fogjuk a főtemplomban az egek Urának bemutatni. Eperjes, 1904. május 18-ikán. Az örök világság fényeskedjék neki! Özv. *Tuhrinszky Károlyné* szül. *Valkovszky Ilka*, neje. *Anna* és *Viktória*, gyermekei. *Tuhrinszky Miklós*, testvére. Özv. *Valkovszky Mihályné* szül. *Tizedy Anna*, anyósa. *Valkovszky Győző* kir. albiró, sógora.“

* **Gyászrovat.** A mult hét folyamán a szokottnál is jóval nagyobb volt a halandóság városunkban és közel vidéken.

Életének tavaszán, 18-ik évében halt meg *Bányász Annuska* Nagysároson. Hosszú kór előzte meg haldoklását, mely május 16-ikán következett be.

Varga Mariska május 17-ikén hunyt el hosszú szenvedés után. Számos rokonságon kívül nagyszámú résztvevő adta meg neki a végtisztességet május hó 19-ikén Eperjesen.

Özv. *Klein Ignáczné* Weingarten Jozefina, életének 74-ik évében, elhunyt Eperjesen. Temetése általános részvét megnyilatkozásával május 19-ikén ment végbe.

* **Gyászír.** Mély részvéttel vettük a következő gyászjelentést: „Özv. *Adler Samuné* szül. *Hartstein Eugénia* fájdalomtól megtört szívvel jelenti a — maga és gyermekei, unokái, valamint az alulírott testvérek nevében — forrón szeretett férjének, a legjobb apának és testvérnek: *Adler Samu* úrnak 1904. május hó 19-ikén d. u. 2 órakor, élte 60-ik, legboldogabb házasságának 36-ik évében, hosszú betegség után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei vasárnap, f. évi május hó 22-ikén délelőtt 1/2 11 órakor, az eperjesi izsáki sírkert halottas-házából fognak örök nyugalomra tetetni. Kapiban, 1904. május 19-ikén. Dr. *Englender Emil* szül. *Adler Etelka*, dr. *Ardó Elek*, *Ardó Alfréd*, *Stiegler Adolfné* szül. *Adler Jolán*, *Ardó Béla*, *Ardó Leo*, dr. *Ardó Zoltán*, *Adler Aranka*, *Ardó Gyula*, gyermekei. Dr. *Adler Zsigmond* és neje szül. *Weintraub Melanie*, özv. *Heumann Ignáczné* szül. *Adler Jozefin*, dr. *Ardó Alfréd*, testvérei. Dr. *Englender Emil*, *Stiegler Adolf*, vői. *Ardó Leoné* szül. *Lackenbach Kata*, menyé. *Englender Laczi* és *Böske*, unokái.“

* **Halál a vasúti kupében.** Május hó 18-ikán a kassai gyorsvonattal délelőtt 9 óra 30 perczkor a többi utasokkal együtt *Stransky Gyula* eperjesi 67. számú gyalogezredbeli csász. és kir. számvivő-főhadnagy is Miskolcra érkezett. A vonatból kiszállt s a peronon tett rövid séta után ismét elfoglalta helyét egy II. oszt. szakaszban, mert folytatni akarta útját. A kupében fekhelyet csinált az ülésből és lefeküdt. Időközben tolatás volt és e közben *Stransky főhadnagy* a kupében szív-szélhűdében hirtelen meghalt. Az állomás személyzete telefonon értesítette a rendőrséget és a mentőket, a kik ugyan megjelentek, de nem intézkedhettek, mert az elhaltat aktív katonatiszti minősége folytán a katonai hatóság vette át. A katonai kórház halottaskamrájába szállították, hol felboncolták és Miskolcra elmentették.

* **Hirtelen halál.** *Rainer Géza* eperjesi korcsmáros május hó 15-ikén két napi betegeskedés után elhalt. A különben javakorbeli s erőteljes ember hirtelen elhunyt gyanússá vált a rendőrhatalóság előtt annál is inkább, mert némi külérőszak nyomai is mutatkoztak a testen s azt beszélték, hogy közvetlenül betegeskedése előtt erősebb összekocczanása volt családjában. A holttestet ennek következtében s a halottkém jelenléte alapján az ügyesség felboncoltatta s bár az orvosrendőri látélet jelentéktelen karmolásokról tesz említést, másrészt azonban egész határozottsággal megállapítható volt, hogy a halál elzsirosodás következtében szív-szélhűdéssel folytán állott be.

* **Meghívó pünkösdi vasárnapján,** május 22-ikén tartandó *ünnepélyre.* Az eperjesi Mária-kongregáció — a boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának 50 éves jubileuma alkalmából — zászlószenteléssel és kongregáció-tagok felvételével egybekötött hódolati díszünnepélyt rendez a plébánia-templomban. Az ünnepély 9 órakor kezdődik. Sorrendje: 1. Szent-beszéd; tartja ft. *Pančić Péter* Jézus-társasági atya Budapestről. 2. Zászlószentelés. 3. Ünnepélyes nagymise; ez alatt fölvetel a Mária-kongregációba. Az ünnepély emelésére ének-, szavalat- és zenével egybekötött színelőadás is lesz az Angolkisasszonyok B. Mariae V. intézetében — helyszűke miatt három nap egymás után: vasárnap, hétfőn, kedden. Ez alkalommal színre kerül Pailler Vilmos «Két anya, vagy A Szűz Máriába helyezett bízalom jutalma» cz. énekes színmű 4 felvonásban. Kezdetre este 7 1/2 órakor. Belépti-díj tetszés szerint. A begyűlt összeg a jubileumi év megörökítésére az intézet homlokzatára tervezett Szűz Mária-szoborra fordítatik. Gyermekek részére külön előadás lesz május 25-ikén délután 3 órakor.

* **A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút** a pünkösdi ünnepek alkalmából, a csorbatói fogaskerekű vasutat május 22 és 23-ikán üzembe fogja helyezni. Ezen napokon a 902., 903., 904. és 907. sz. vonatok a f. évi május 1-jétől érvényes menetrendhirdetményben közölt menetrend szerint közlekedni fognak.

* **Az eperjesi ág. h. evang. theologiai-ifjúsági Belmissziói Egyesület** május 25-ikén, *szerdán* délután 5 órakor a Kollégium dísztermében *vallásos-estélyt* tart.

* **Parkklub Bártfa-fürdőn.** A magy. kir. belügy-miniszter a Bártfa-fürdőn megalakult Parkklubnak alapszabályait láttaomozta.

* **Pályázat a hadapródiskolákba.** A m. kir. honvédelmi miniszter a pécsi nagyváradi hadapródiskolánál megüresedett alapítványi helyekre, július 10-iki lejáratral pályázatot hirdetett *Egy* alapítványos helyre igényjogosultsággal bírnak *sárosvármegyei* ifjak is s a kérények Sárosvármegye közönségéhez intézendők.

* **«Asszonyokról — virágokról»,** írta *E. Nagy Olivérné Kvassay Annuska*. Avatott tollal írt, a női lélek rejtélyeit, szelid érzéseit megkapóan rajzoló beszélykötet került a pünkösdi könyvpiaçra. Szerzője, E. Nagy Olivérné, nem ismeretlen már közönségünk előtt. Nehány igen figyelemreméltó elbeszélése lapunk hasábjain is megjelent s a hivatottak már ezekből megállapították, hogy tehetséggel megáldott írójuk többre is képes. Bizonyoságot tesz erről az a tizenkét novellát tartalmazó, ízlésesen kiállított s 183 oldalra terjedő kötet, a mely *Stampfel Károly* cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Pozsonyban jelent meg s 4 kor. előfizetési árban e napokban kapták meg azok az eperjesi előfizetők, a kiknek az előzőleg már oly előnyösen bemutatkozott írónő bizonyára a legkellemesebb órákat szerzi e legelső kötetével. Könnyed eszmemenet, választékos, a tárgyhoz mindig illő stílus, itt-ott játszi humor, majd a családott női szív fájdalomának sosem szentimentális és mégis magával ragadó rajza jellemzik a kötet tizenkét novelláját. Valamennyinek főalakja egy-egy virággal van személyesítve. *Árvácska*, *Gyöngyvirág*, *Fehér lilium*, *Szászorszép*, *Tulipán kisasszony*, *Vadvirág*, *Fehér szegfű* — piros szegfű, *Hársvirág*, *Pipacs* önagysága, *Tavirózsa*, *Myrthus*, *Ózirózsa*, egy-

től egyig gondosan, közvetlenséggel festett miniatűrje a női szív egy-egy indulatának, érzésvilágának. Határozott, gyorsan kinyíló írói tehetség lakozik *Kvassay Annuskában*. Egyik napilapban most folyik «Nóra» cz. nagyobb regénye; most méltatót kötetét pedig szinte feledtetni az olvasóval, hogy írójuk alig egy éve hódol a művészetnek. A kezdetnek ennyire számottevő sikere a legszebb jövő perspektíváját tárja fel. A ki elolvassa, az egyformán rokonszenves és érdekfeszítő tizenkét beszélyt — nagyon kellemes szórakozást — talál bennök.

* **Gyermekünnepély.** Az eperjesi *ev. gyámintézet* *nőgyeget június 4-ikén*, rossz idő esetén 8-ikán, a *Floegel*-kertben — a katonai zenekar közreműködésével — gyermekünnepélyt rendez. Az ünnepély kezdődik d. u. 3 órakor; belépés díja 1 kor., gyermekeknek 40 fill. A tiszta jövedelem az egylet jótékony alapjára fordítatik.

* **A helybeli kir. kath. főgimnázium ifjúságának** egy intézeti zászló alapja javára május 12-ikén rendezett hangversenye méltán rászolgált arra, hogy azt e lapok hasábjain részletesebben is ismertessük. Meglátszott rajta, hogy a gondosan megválogatott program-számok precíz előadása csak hosszas készülődés, fárasztó munka, tanulás eredménye lehet. De megtetszett rajta az is, hogy az ifjúsági zászló ideális gondolata lelkesítette a szereplő ifjakat a tanulásban s ihlette meg az előadásban. Nem is magyarázhatja meg egyéb azt a kiváló sikert, mely ezt az ünnepélyt az iskolai hangversenyek átlaga fölé jóval fölülemeli. Ugy az énekszámoknak (*Gaál: «Beköszöntő»; Schubert: «Erdei rózsza»*), mint a zenekar produkcióinak (*Haderbolle: «Polka mazur»; Walden: «Alpenjäger»*) biztos és határozott előadása a közönség méltó tetszésében részvéltek. *Bárdossy László* IV. o. t. Pósa: «A haza» című költeményét meglepő közvetlenséggel, szabotossággal és érzéssel szavalta. *Kavalszky József* VI. o. t. szülő zongora-játéka, melyben *Liszt VIII.* rhapsodiáját interpretálta, szép talentumot, nagy ambíciót s jó iskolát mutatott be. A hangversenynek fénypontja *Prónay-Szentgáli «Rákóczi zászlója»* című melodramája volt, melynek szavalati részét *Chalupka József* VIII. o. t., zenei részét *hegedűn Juhász János* VIII. o. t., harmoniumon *Zámborszky Aladár* VI. o. t., zongorán *Uharik József* IV. o. t. és az ifjús. zenekar, énekrészét az ifjús. kis énekkar («*Boldogasszony Anyánk*», «*Rákóczi imája*») szolgáltatták. A szerzők érdeme, hogy e melodramában oly sok szép eszmét és hangulatot fűztek össze szóban, zenében, énekekben egyaránt, úgy, hogy az e tekintetben a melodrama-irodalom termékeit talán mind fölülmulja, ámde kétségtelenül a szereplők érdeme, hogy a hangulatokat és ideákat úgy fejezték ki, hogy azok a szív mélyéig hatottak. A szavalat, zene és ének zavartalan és összevágó egésze a jól megválasztott szereplők tehetsége mellett, azoknak elismerést érdemlő buzgalomról is tanúskodott. A hangverseny trefásabb részét képezte *Dobránszky Ede* VIII. o. t. szavalata, ki az «*Obsitos*» II. részét mutatta be eleven színezéssel. Végül az énekkar «*Ereszkedik le a felhő*» után «*Jablonkai egy itcze boráról*» énekelt a hálás közönségnek, mely a *Rákóczi* induló hangjai mellett a legszebb impressziókkal távozott a hangversenyről. Mindeme kiváló siker az intézet derék ének- és zenekarának jeles mesterét és gondozóját dicséri, a ki testi és szellemi erejének megfeszítésével törekedett arra, hogy egyrészt a hangversenyi darabok szabatos kivitelben részvéljenek, másrészt az intézeti zászlónak megszerzéséhez fűzött anyagi remények is teljesüljenek: mindkét vágya teljesedett és így *Wick Béla*, az intézetnek művészi érzékű jeles tanára nyugodtan és megelégedetten fűzheti eddigi sikereihez a legújabbat, a melyekből látszik, hogy az intézetnek ének- és zenekara a keze alatt nagyon fejlődött. Az anyagi eredmény is kedvező: körülbelül 160 korona a tiszta jövedelem; ezen összeg a már gyümölcsöző 400 korona zászló-alappal együtt teljesen biztosítja egy szép zászló kiállítását. A közönség bizonyára máskor is hálás lesz, ha ily kiváló szellemi élvezetben részesíthet.

* **Theologusaink Besztercebányán.** Az eperjesi koll. theologia 30 növendéke *Csengey Gusztáv* és *Mayer Endre* theol. tanárok vezetésével kiválóan sikerült belmissziói munkásságot fejtettek ki e hó 12—16-ikáig Besztercebányán, a felvidéknek ennek az igen szép s kiválóan virágzó evang. egyházzal dicsekedhető városában. A legbarátságosabb vendégszeretet fogadta theologusainkat. A besztercebányai vagyonos polgárság élén *Mikler Sámuel* és *Sztehlo Gerő* ev. lelkészek várták a vasúti állomáson az érkező vendégeket. *Mayer Endre* tanár magvas előadása, *Csengey Gusztáv* jeles költőnk ódája, valamint az ifjak előadásai kiváló hatást gyakoroltak a besztercebányaiakra, a hol a *Sztehlo Gerő* vezetése alatt igen szép eredménnyel működő evang. legényegylet saját kényelmes házában folyt le az eperjesi theol. belmissziói egylet estélye. Az elő-

adást reggelig tartó táncmulatság követte. Besztercebányáról átrándultak még a theologusok Zólyomba és Selmeczbányára; mindenütt igen értékes tapasztalatokat gyűjtve s egyúttal a belmisszió eszméje iránt lelkesedést kelteve a vendégszerető hirsorsosok körében.

* **Kereskedelmi alkalmazottak V-ik országos kongresszusa.** A kereskedelmi alkalmazottak V-ik országos kongresszusa iránt — mely tudvalevőleg június 5-ikén tartatik meg Miskolcson — a legteljesebb érdeklődés nyilvánul a vidéki alkalmazott-egyesületek részéről. A központi bizottsághoz folyton érkeznek újabb és újabb bejelentések, megkeresések a kongresszust illetőleg. A miskolci egyesület fogadó-bizottsága minden lehetőséget az iránt, hogy a kongresszusra érkezők a lehető legszívesebben fogadtatásban részesüljenek és magukat minden tekintetben jól érezzék.

* **Eperjesi Tanári-kör.** A Körnek több eperjesi tagja két jogakadémiai tanár társaságában május hó 15-ikén igen élvezetes kirándulást tett Bártfára, hogy ott a bártfai tagtársakkal együtt felolvasó-ülést tartson s gyönyörködve, okulva, megtekintse a városnak s vidéknek mindig vonzó hatású nevezetességeit. A bártfai gimn. kartársak igaz vendégszeretettel fogadták vendégeiket. Elvezették őket a Hölzl- és Maugsch-féle — jó hírnévnek örvendő — iparműhelyekbe, majd — a kollégák szíves vendéglátó figyelméből készen várt — villásreggeli elköltése után, a gimnáziumba, a hol a tagtársak néhány érdeklődő vendég jelenlétében másfél-órát ülést tartottak, a melyen dr. *Vas Antal*, bártfai gimn. igazgató, tartott igen érdekes felolvasást plasztikus iskolai szemléltető eszközökről, különös tekintettel a Maugsch-féle igen sikerült (állatokat, gyümölcsöket ábrázoló) papírmásé-készítményekre s ezeknek az iskolában igen beváló hasznavehetőségére. Ülés után a figyelmes házigazda lakásán látta szívesen a vendégeket. Ezután következett a városi régiségeknek és a nevezetes főtemplomnak megtekintése. A Hungáriában józűzen elköltött ebéd után a társaság a bártfai kollégákkal együtt gyönyörű időben — a várostól, illetőleg magánosoktól lekötve szíveségből ingyen rendelkezésre bocsátott — pompás fogatokon kirándult a fürdőbe s onnan Zboróra a száz hársfához, a Rákóczi-kastélyba, kápolnába, majd a plébániatemplomba, melynek ritka műkincseit s régiségeit *Vassó* plébános volt szíves megmutatni, majd a vendégeket házában is pohárkocczintásra fogadni. Este fényolczkor mindnyájan a vasúti állomásra tértek vissza s feltíz után — változatos élvezetek igazán kellemes emlékeivel eltelve — már itthon voltak.

* **Vallásos estély.** Ritka szép és lélekemelő ünnepelet rendezett máj. 17-ikén a Kollégium dísztermében az ev. koll. theol. Belmissziói Egyesület, a melynek elnöke *Mayer Endre* theol. tanár. Ez alkalommal városunk és nagymúltú ev. főiskoláink falai között üdvözölhettük *Fermaid J.-t*, a ker. ifjúsági egyesületek egyik ismert nevű s hazánkban is több ízben megfordult központi titkárat s a nemzetközi ifjús. egyesületek hazai legfőbb képviselőjét: *Szilassy Aladár* m. kir. közigazgatási bírót. Az előkelő idegen vendéget a Kollégium tanárkara nevében francia nyelven *Ludmann Ottó* koll. igazgató, s *Szilassy Aladár* a theol. Belmissziói Egyesület részéről *Mayer Endre* tanár és *Melzer Dossó* theologus üdvözölte, mely üdvözlésre *Fermaid* ugyancsak francia és *Szilassy Aladár* magyar nyelven meghatóan válaszoltak. Szép gondolata volt *Fermaid*nak, a midőn a Kollégiumon függő nemzeti-zászló színeiből következtetve, magyar hazafiságra és mély vallásosságra buzdította a koll. ifjúságot, s magyarul bocsánatot kért, hogy magyarul nem tud, de azért nagyon szereti a magyarokat. A «Jövel szentlélek Úristen» éneke és *Liptai Lajos* lelkes szívből jövő és szívhez szóló imája, valamint *Szilassy Aladár* rövid bemutatása után német nyelven *Fermaid* tartotta lelkes és magvas szabadelőadását «A ker. ifjúsági egyesületekről». Kiterjeszkedett azoknak sikeres munkásságára, eddig elért bámulatos eredményeire, magasatos céljaira a nemzetek életében, és kiválóan praktikus feladataira. Az egyesületek az egész földkerekségen el vannak terjedve s számszertint közel 7 ezren milliókat érő házakkal és otthonokkal rendelkeznek. Lelkesen hangoztatta azt, hogy nagymúltú és nagyhivatású hazánknak tiszta fajú, erős akaratú és acélkarú ifjúságra van a jövőben is szüksége, ha meg akar felelni magasatos missziói és kulturális hivatásának az Északkal és Kelettel szemben. Különösen az ő példái megkapók, vonzóak, sőt elragadóak voltak s bizonyára mély benyomást tettek a koll. ifjúságra és a jelenvolt díszes közönségre. Majd *Szilassy A.* az ifjús. egyesületeknek hazánkra vonatkozó jelentőségét méltatta és szomorú példákkal és esetekkel igazolta azt, hogy a mi ifjúságunknak nemzeti és vallási szempontokból egyaránt gyökeresen át kell alakulnia. Imponáló volt az a hév s az a szilárd vallásos-erkölcsi meggyőződés, a melylyel szebbnél szebb s magvasabbnál magvasabb gondolatait

előadta. Ha minden előkelő világi emberünk ilyen vallásos volna, akkor nem kellene panaszkodnunk a vallásos-erkölcsi műveltség hanyatlásáról. Avagy nem lélekemelő-e az, hogy *Fermaid* ezredes, tehát svájci katona, s az ifjús. egyesületek genfi központi elnöksége megbízásából utazza be földgömbünk legkülönbözőbb részeit? Ide Eperjesre is Szalonikiból érkezett s innen *Szilassy Aladár* társaságában a Szepességre utazott. Ifj. *Draskóczy Lajos* megható s hazafiasan szárnyaló záró imádsága s «Ha Krisztus maga oltalma anyaszentegyházának» cz. éneke volt méltó befejezése a lélekemelő vallásos estélynek, a melynek építő és buzdító hatását ifjúságunk lelki művelése szolgálatában vajha még soká éreznők! A két illusztris vendég özv. dr. *Mosánszky Győzőné* úriasszony házában volt szívesen látott vendége. A koll. nagyterem teljesen megtelt a hallgató prot. (főleg női) közönséggel.

* **Tanítógyűlés.** A Sárosvármegyei Általános Népevelőegyesület tapolyi köre a *kapui* állami elemi népiskolában május 19-ikén gyűlést tartott. A csaknem teljes számban megjelent tagokon kívül jelen volt *Beér Ferencz* egy. elnök és néhány vendég. *Schönvicsky Gyula* köri elnök hatásos megnyitó-beszéde után *Tomori János* kapui állami tanító gyakorlati tanítást tartott, a melynek minden tekintetben szép sikere teljesen magával ragadta a hallgatókat. Úgy tanítói nyugodt temperamentum, valamint kiváló pedagógiai érzék szempontjából *Tomori* tanítása mintatanítás volt s általában tisztaság, példás rend, szeretetteljes fegyelm és ezek mellett az idegenajkú gyermekeknek oly értelmes zengzetes magyar beszéde mindnyájunk lelkesedését felvillanyozta s bátran elmondhatjuk: ilyen mintaiskolát nem mindenütt találunk. Azután *Barcsay Janka* bártfai óvónő «A kisdédóvó belső élete» czímen tartott tanulságos felolvasást s később *Jakubek Ludmilla* kapui tanítónő sok olvasottságra valló és mély lélek-tani vonatkozású nevelési értekezést. Az előadásokhoz hozzászóltak *Schönvicsky Gyuláné*, *Beér Ferencz*, *Koscs János*, stb. Végül *Beér Ferencz* egy. elnök *Matavovszky Béla* kir. tanácsos, tanfelügyelő megbízásából buzdító, lelkes beszéd kíséretében adott át a magyar nyelv sikeres tanításáért 100—100 kor. miniszteri jutalmat *Thuróczy Margit* bártfai állami tanítónőnek és *Bélafi Bertalan* kaproncezi áll. tanítónak.

* **Fényképezési készülékek és vegyszerek** eredeti gyári áron kaphatók *Miláner Ferencz* kir. akad. könyvkereskedésében *Kassán*, Fő-utca 52. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Részletfizetés nincs kizárva.

* **Szövetkezeti közgyűlés.** A Sárosvármegyei Gazdák Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetének legutóbbi közgyűlésén *Bujanovics Gyula* országgyűlési képviselőnek, mint a szövetkezet elnökének indítványára a közgyűlés elnökéül dr. *Filler Dossó* járási főszolgabíró és nagybirtokos választott meg. A szép számmal megjelent tagokat szívesen üdvözölvén, kérelmére *Bujanovics Gyula* mint szövetkezeti elnök előterjesztette az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését. Ebből kiténik, hogy a szövetkezet az 1903. évben is fejlődött, közhasznú tevékenysége fokozódott, üzletét nyereséggel zárta le. A közgyűlés úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak önzetlen és teljesen díjtalan fáradozásaiért ezúttal is hálás köszönetét fejezte ki. Az igazgatóságba 3 évre újból megválasztottak: elnökül *Bujanovics Gyula*, igazg. tagokul *Bornemissa Lajos*, *Hartsár Péter*, *Kirchmayer Gerő*, ifj. *Meliorisz Kálmán*, *Péchy Elek*, *Piller Kálmán*, *Semsey Otto*, valamint — a kilépés által ezúttal megüresedett helyre — *Faltin Géza*, a szövetkezet ügyvivő-igazgatója. A felügyelő-bizottság tagjaivá újból *Desszoffy Pál*, *Hedry Ernő* és gróf *Wengerszky Hugo* választottak meg.

* **A kocsis kerekai alatt.** Május 16-ikán komoly baleset történt a Főútcán. Hmelár András kajatai gazda a *Friedmann-féle* mészraktárból meszet rakott a szekere. Fialat csikói megriadtak s a Főútcán végig, megvadulva maguk után vonszolták a szekeret. A járdán végig átrohantak a *Berger-kávéház* előtti kioszkon, ott összetörték egy márványasztalt, majd a Főútcza 12. sz. ház előtt elgázolták *Gally Zsuzsanna* szolgálat, a ki kis kocsiban a nyolczhónapos *Gubcsó Gyulát* kocsikáztatta az aszfalton. A kis gyermeknek komolyabb baja nem történt, mert a kis kocsit félrelökték a megbokrosodott lovak; ellenben a pesztra fején keresztül mentek a kerekék, négy fogát kiütötték, felhasították a felső ajkát, úgy, hogy eszméletlen állapotban vitték a kórházba. A felügyelet nélkül hagyott lovak gazdáját fejelentették az ügyészségnek.

* **Bosszú.** A multkori színházi óralopás alkalmával gyanússá vált *Moskovics Samu* közlegény is, és az egyik rendőr, *Sztas János* jelentésére a laktanyában felelősséget vállaló meg is motozták. A gyanúsítás miatt *Moskovics* bosszút forralt a rendőr ellen s május 18-ikán este 8 óra körül az Árok-utczában megtámadta *Sztast* s le akarta szúrni. A rendőr azonban nem hagyta magát, a falhoz

szorította támadóját s már-már lefegyverezte, a mikor egy odasiető őrzető *Moskovicsot* kiszabadította s mindketten elfutottak. A bosszút forralt közlegényt fejelentették az ezredparancsnokságnál.

* **Letartóztatott váltóhamisító.** *Tkács József* kőfaragó-inast, a ki nemrég Eperjesen a *Bankegylet*-nél váltóhamisítást követett el s megszökött, *Árvamegyében*, *Bielipotok* községben a csendőrök kinyomozták s letartóztatták.

* **Lopás.** *Krizsó János* berettői lakostól kocsisa, *Adamsik Pál* 370 koronát ellopott s megszökött. A csendőrség erélyes nyomozása dacára eddig nem került kézre. Valószínűleg szökésben van Amerika felé.

* **Öngyilkosság a feszület előtt.** A szentistváni mezőkön május 19-ikén hajnalban fedetlen fűvel bolyongott egy katona. Gázolt a vetésben, nekivágott a krumpli-földeknek s a cél nélküli ingatag járásból sejteni lehetett, hogy az ismeretlent valami rejtett, titkos szándék hajszolja. A falubeli emberek nagyrésze künn munkálta a rögöt s valamennyinek feltűnt a titokzatos idegen. A katona az út mentén nyugvó feszülethez sietett. A kereszt előtt levetette magát a földre s úgy csókolta a feszület fáját. Majd térde ereszkedett és összekulcsolt kezekkel imádkozni látszott. „Valami nagy bűne lehet” — jegyezte meg az egyik asszony. A titokzatos idegen pedig újra átölelte a kereszt törzsét s odatámaszkodva, lecsüggesztett fejével nézte a földet. *Balázskó András* parasztagda odament hozzá: „Honnan jött és hová megy vitéz uram?” — szóltította meg. „Messziről jöttem és még messzebbre megyek” — felelt búsan a katona. A gazda meg-sajnálta a szomorú embert. „Tán valami baja esett?” „Már rendben vagyok” — meg fogok gyógyulni. „Hát nem iszik, vagy nem kéne egy kis harapni való?” „Nem kell már nekem semmi.” A gazda állt egy ideig, látta, hogy nyugtalanul villognak a katona szemei, de azt hitte, hogy beteg s ezért röviden szó nélkül otthagyta. Alig tett néhány lépést, mikor iszonyú dörrenés reszkettette meg a levegőt. A katona magára lőtt és vértől borítva esett össze a kereszt tövében. A katona ott feküdt a fűvön. A melléből kiszivárgó vér lassan megáztatta a bársonyos pázsitot. A kereszt körül rövid néhány perc alatt odasereglett a falu népe, de nem volt senki, a ki segélyt nyújtott volna a szerencsétlennek. A parasztok babonás félelemmel bámulták a vonagló katonát, férfiak elkeseredve kiabáltak: „Megrontotta a határt, odaszal a vetésünk!” Már vagy négy óra hosszat feküdt az öngyilkos a kereszt alatt, a falu határában, mikor jöttek a csendőrök. De hát nem volt mentőeszköz a kéznél, nem segíthettek a szerencsétlennek. Késő délután orvos jött a faluba: dr. *Rényi Jenő* kassai orvos, ki egy szentistváni betegéhez jött ki falura. Kocsin jött befelé és az út mentén a népcsődület figyelmét felkeltette. Az emberektől megtudta, hogy reggel óta egy öngyilkos fekszik a határban. Azonnal intézkedett, hogy a szentistváni gyár-ból mentőágyat és kötszert hozzanak. Kimosta az öngyilkos sebeit, majd bekötözte és hordágyon a vasútra szállította, a honnan a kassai katonai kórházba került az életűnt katona. Az orvos konstata, hogy a golyó az öngyilkos tüdejét fúrta keresztül. Az öngyilkos egy kassai 34-es baka, *Bartek Mihály*nak hívják és *Karnold* őrnagy tisztiszolgája volt. Állapota életveszélyes.

IRODALOM.

A „Magyar Remekírók” új sorozata.

Alig két esztendeje, hogy a Franklin-Társulat megindította a «Magyar Remekírók» nagyszabású gyűjteményét s íme a napokban már az ötödik sorozat jelent meg. A megjelent 20 kötet után újabb öt kötet vonult be a magyar családok hajlékába, hirdetve a magyar irodalom halhatatlanságát s dicsőséget szerezve egyrészt a magyar könyvkiadó vállalkozásnak, a mely ily óriási terv megvalósítását sikerrel vállalta, másrészt a magyar nemzeti műveltség önértékének erejét bizonyítva, a mely szeretettel és lelkesedéssel támogatta a kiadót úttörő, korszakos vállalkozásában.

Az új sorozatnak talán legértékesebb kötete az, a mely «Pázmány Péter válogatott munkái» illeszti be a «Magyar Remekírók» közé. A művelt nemzetek jogosult büszkeséggel tekintenek azokra a régi íróikra, a kiknek munkái a nyelv fejlettsége, az írás ereje és a tartalom jelentősége által azzal a kiváltsággal tulajdon-sággal ékeskednek, hogy a századok lefolyása után is élvezetet és tanulságot nyújtó olvasmány gyanánt szolgálhatók, minél fogva nem az irodalom történeti ereklyéi közé sorolandók, hanem a jövő nemzedékek javára is kamatozó szellemi kincsek értékét foglalják magukban.

A XVI-ik században, a művelt nyugati nemzetek

nyelvvel egyidőben, a magyar nyelv is magas irodalmi színvonalra emelkedett. A költészet mezején Balassa Bálint olyan műveket alkotott, a melyek a következő két században közkezen forogtak és sok kiadást értek. A magyar prózát pedig, mely a felekezeti tusák kohójában tisztult meg és erősödött, a XVII. század első éveitől kezdve, majdnem négy évtizedre terjedő irodalmi pályáján utól nem ért tökélyvel kezelte Pázmány Péter.

Rengeteg irodalmi munkásságot fejtett ki a magyar prózában ez az első nagymestere, de munkái drága kiadásokban el voltak temetve s a «Magyar Remekírók» most megjelenő új kötetének jutott a dicsőség, hogy a Pázmány munkáinak kincsesházájából kiássza a legértékesebbet és művelődésünknek újra hatékony tényezőjévé tegye. A leghivatottabb tudós írónk Fraknói Vilmos, rendezte sajtó alá Pázmány munkáiból ezt a 22 éves vaskos kötetet mai helyesírással. Kétféle gyönyörű bevezetéssel kezdődik a kötet, a mely Pázmány életének, politikai, egyházi és írói pályájának jellemzése közben klasszikus korszakát is megfesti az akkori magyar társadalmi és közviszonyoknak is. A bevezetés Pázmány magyar munkáinak teljes bibliográfiájával végződik.

A kötet tartalma két részre oszlik. Az első rész a hitvitázó munkák tömegéből válogat, a második rész a prédikátort és a politikust mutatja be. Ámulva olvassuk azt a csodaszép magyar nyelvet, a melyen Pázmány Péter háromszáz évvel ezelőtt írt s gyönyörködve tanulunk tőle. De talán legmeglepőbb az a nagyszabású politikai egyéniség, a mely Pázmány Péternek, I. Rákóczi György erdélyi fejedelemhez írt 49 leveléből bontakozik ki előttünk. A harminczéves háború eseményei arra készítették Erdély fejedelmét is, hogy fegyvert ragadjanak s a katolikus Pázmány teljesen tisztában volt azzal, mily szüksége van Magyarországnak önállóságának a protestáns Erdély függetlenségére. Azt a mélységet, a mely közte és az erdélyi fejedelmek közt vallási téren volt, áthidalta a hazai- és fajszeretettel lángoló érzése, a mely Pázmány lelkiét hevítette, és Pázmány vállalkozott az udvar és a fejedelmek között a közbenjáró szerepére.

Egy darab magyar történet az a 49 levél, a melyet Pázmány Rákóczihoz írt.

Igen értékes kötet az új sorozatnak a Bajza-kötet is: Bajza József válogatott munkái. Bajzának három évtizedre terjedő irodalmi munkássága (1822—1851) újkori történetünk legnevezetesebb időszakára, politikai, társadalmi és irodalmi újjászületésünk korára esik, melynek előkészítésében, bomlasztó és átalakító küzdelmeiben neki is tevékeny része volt. Badics Ferencz bevezető essayje gyönyörűen jellemzi azt a kort, a melyben az új Magyarország egyik legérdemesebb bajnokának harcos egyénisége a vezetők sorában lelte áldásos életét. A kötet első felét Bajza költeményei foglalják le, öt csoportra osztva: Ifjúkor, Szerelem, Hazai, Élet, Emlékezés, Balladák és Idegen költőkből. A kötet második felében a válogatott prózai munkák foglalnak helyet, bemutatva Bajzának sokoldalú egyéniségét, választékos ízléssel adva mindazt, a mi a kritikusra, történészre,

irodalomtörténészre és esztétikusra jellemző s e mellett maradandó becű is. E rész tartalmából kiemeljük a következőket: Az epigramma teóriája; Vezérszó a Kritikai Lapokhoz; A regényköltészetéről; Nemzetiség és nyelv; gróf Koháry István; A Telekiek tudományos hatása.

Az új sorozat további két kötete Arany János és Vörösmarty Mihály munkáinak kiadását folytatja. Az előbbi, a melyet Riedl Frigyes rendezett sajtó alá, Arany munkáinak harmadik kötete s 27 ívnyi vaskos kötetben a Toldi-trilógiát tartalmazza.

A Vörösmarty-kötet, a melyet Gyulai Pál rendezett sajtó alá, Vörösmarty munkáinak ötödik kötete. Tartalma: a drámai költemények folytatása (Kincskeresők és Cillei és a Hunyadiak), Beszélyek és regék és a Pályalombok.

Az új sorozat ötödik kötete Szigligeti Ede munkáinak második kötete, a mely a vígjátékíró Szigligetit mutatja be fejlődése minden fokán. A termékeny író vígjátékainak seregéből négyet közöl a kötet. Ezek: «Rózsa», a mely 1840-ben akadémiai jutalmat nyert, «Liliomfi», a melyet 1849-ben adtak először, a «Házassági három parancs», 1850-ben készült és «A nőuralom», a mely 1862-ben Teleki-díjat nyert.

Ezt a kötetet Bayer József rendezte sajtó alá, bevezetéssel nagyértékű tanulmányt írván Szigligeti vígjátékairól. E bevezetés, a mely kritikus szemmel taglalja Szigligeti darabjait, dióhéjban egész új elméletet adja az igazi vígjátéknak s nagyhangú frázisok helyett az igazság meggyőző egyszerűségével jelöli ki Szigligeti helyét irodalmunk és nemzeti művelődésünk történetében. A bevezetés vége Szigligeti drámaíró pályájának adatszerű illusztrálása. Az a 109 eredeti dráma, vígjáték, bohózat és népszimű és az a 20 dráma-fordítás, a melyet Bayer felsorol, a legkésebben beszél arról, mit jelent ránk nézve Szigligeti negyvenéves pályafutása.

Íme, ezzel az öt kötetrel gyarapítja az új sorozat a «Magyar Remekírók»-at, az 55 kötetből az eredeti programhoz híuen a magyar irodalom kincsesházából a legkülönbözőbb korok kincseit ragadva ki és sorozva egymás mellé a sorozat keretén belül. Az öt új kötet a maga helyére beleillik a teljes gyűjteménybe, a mely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat. A Pázmány-kötet a 12-ik, a Vörösmarty a 26., a Bajza a 28., az Arany a 43. és a Szigligeti-kötet a 48. kötet lesz a gyűjteményben.

Az új sorozat kiállítása mindenben a régi. Csupa díszszel ékesített kötet, a melyeknek szépségével csak szoliditásuk versenyezhet. Az 55 kötetes teljes gyűjteménynek ára 220 kor. s az egész gyűjtemény csekély havi 3 koronás részletfizetésre is megrendelhető.

Henneberg-selyem o o o

csak közvetlenül! Fekete, fehér és színes, méterje 60 kr.-tól 11 frt 35 kr.-ig blousok és öltönyök czéjára. Bérmentve és már vámmentesen házhoz szállítatik. — Nagy mintaválasztékot azonnal küld HENNEBERG selyemgyáros, Zürich.

Vasúti menetrend.
Érvényes 1904 május 1-től.

Orló—Eperjes—Budapest:

Orló	ind.	9:05 de	1:08 du	—	7:45 e
Héthárs	érk.	5:40 r	9:49 ,,	1:51 ,,	8:31 ,,
Kisszeben	érk.	6:08 ,,	10:14 ,,	2:12 ,,	8:57 ,,
Eperjes megálló	érk.	6:34 ,,	10:44 ,,	—	9:27 ,,
Eperjes	érk.	6:38 ,,	10:48 ,,	2:38 ,,	9:32 ,,

Eperjes	ind.	6:55 de	11:00 ,,	2:46 ,,	7:10 e	10:00 ,,
Abos	érk.	7:23 ,,	11:28 ,,	3:12 ,,	7:48 ,,	10:30 ,,
Kassa	érk.	7:45 ,,	11:55 ,,	3:37 ,,	8:25 ,,	11:00 ,,
Budapest	érk.	1:30 du	8:50 e	9:55 e	6:35 r	8:15 r

Budapest—Eperjes—Orló:

Budapest	ind.	7:40 r	7:50 r	2:35 du	8:45 e	9:40 e
Kassa	ind.	12:52 du	4:25 du	8:28 e	5:50 r	8:05 de
Abos	érk.	1:13 ,,	4:49 ,,	8:54 ,,	6:18 ,,	8:29 ,,
Eperjes	érk.	1:39 ,,	5:18 ,,	9:37 ,,	6:54 ,,	9:25 ,,

Eperjes	ind.	1:44 ,,	5:28 ,,	9:52 e	7:05 de	—
Eperjes megálló	érk.	—	5:33 ,,	9:58 ,,	7:10 ,,	—
Kisszeben	érk.	2:13 ,,	6:04 e	10:39 ,,	7:43 ,,	—
Héthárs	érk.	2:29 ,,	6:26 ,,	11:05 ,,	8:05 ,,	—
Orló	érk.	3:10 ,,	7:10 ,,	—	8:50 ,,	—

Eperjes—Bártfa:

Eperjes	ind.	7:20 de	2:43 du	5:35 du	—	—
Bártfa	érk.	9:15 ,,	4:15 ,,	7:30 e	—	—

Bártfa—Eperjes:

Bártfa	ind.	—	5:15 r	11:35 de	8:00 e	—
Eperjes	érk.	—	6:45 ,,	1:30 du	9:42 ,,	—

Szepesség felé indul a vonat:

Eperjes megálló	ind.	6:34 r	10:44 de	—	—	—
EPERJES	érk.	6:38 r	10:48 ,,	2:38 du	—	—
EPERJES	ind.	5:07 r	6:55 ,,	11:00 ,,	2:46 ,,	3:50 du
Abos	érk.	5:44 ,,	7:23 ,,	11:28 ,,	3:12 ,,	4:27 ,,
Abos	ind.	5:54 ,,	8:34 ,,	1:27 du	3:27 ,,	4:36 ,,

Szepesség felől érkezik a vonat:

Abos	érk.	6:22 r	11:12 de	3:28 du	7:56 e	10:59 e
Abos	ind.	6:28 ,,	11:32 ,,	4:51 ,,	9:00 ,,	11:07 ,,
Eperjes	érk.	6:54 ,,	12:10 du	5:18 ,,	9:37 ,,	11:44 ,,
Eperjes megálló	érk.	7:10 ,,	—	5:33 ,,	9:58 ,,	—

Felelős szerkesztő: Dr. Mikler Károly. Kiadótulajdonos: Kósch Árpád.

Czeméte-fürdőben
levő, Budapesthez címzett, 10 szobából álló, berendezett

villa

f. évi június 1-jétől a tisztelt közönségnek a legjutányosabb árak mellett rendelkezésére áll.

Bővebb felvilágosítás Maléter Gyula tulajdonosnál, Kossuth Lajos-utca 19. szám alatt szerezhető.

Alapított 1869.

KÓSCH ÁRPÁD

Korszerűen s dúsán felszerelt * * * Legválasztékosabban berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESÉN.

Árjegyzékek, számlák, czégekártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intézkedések, címkek, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnomással. o o o

Pénzüntézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, üzleti könyvek (színes vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Bármely hirlapra előfizetések közvetítése.

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Eljegyzési és esketési kártyák, meghívók ízléses kivitelben, falragaszok, műsorok, étlapok, tánczrendek, színlapok s egyesületek részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítására. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítik.

Motorhajtóberendezés. Tömöntöde.

Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel használtatik
vese, húgyhólyag és köszvénybántalmak ellen, húgydara és vizeleti nehézségeknél, a cukros húgyárnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes! Csiramentes!

Könnyen emészthető!

Első rangu gyógyviz és diatetikus ital.

Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetekben vagy húgsavas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban

A Salvator forrás igazgatósága Eperjesen.

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palackok ...	32 fillér
3/4 " " " " " " " " " "	40 " "
1/1 " " " " " " " " " "	48 " "
Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackok a következő árakban vétetnek vissza:	
1/2 literes palackok ...	6 fillér
3/4 " " " " " " " " " "	7 " "
1/1 " " " " " " " " " "	8 " "

1016—1904. tkvi sz

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Sándor Károly végrehajthatónak **Tverdos András** végrehajtást szenvedő elleni 24 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. törvényszék (az eperjesi kir. járásbíró) területén levő és Eperjes sz. kir. városban fekvő, az eperjesi 1667. sz. tjkönyvben A + 1. sorsz. alatt foglalt B. 3. sorszám alatt Tverdos András nevében álló 509. hr., 76. öi. számú házra 2400 korona kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1904. évi május hó 31-ik napján d. e. 10 órakor** az eperjesi kir. törvényszék pertárában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is el fog adatni. Árverezni szándékozik tartoznak bánatpénzül 240 k-t készpénzben vagy óvadékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni. Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Eperjesen, 1904. márczius 13. **Urbán Gyula,** kir. törvényszéki bíró.

1868 óta forgalomban.

BERGER-féle GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

Orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában lényegesen sikerrel alkalmaztatik

mindennemű bőrkütszerek
ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, előlőlt kútszerek, agyszin-
ar-rossaság, átvár, fagydag, loboztatás, fej- és szőrtükhörpá-
ten. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a **fa-kátrány-**
szappanok 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-
szappanoktól lényegesen különbözik. **Idült bőrbetegségek**nél
sikerrel alkalmaztatik a kátrányszappan neveit a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
A gyengebb kátrányszappan
száraz tisztáltságszágsai
javoltására, a gyermeknek vianennyi fejlettsége ellen feltü-
lőhatlan bőrtisztító, **mosdó és fürdészappan mindennap**
használni szolgja. 6131

Berger-féle glicerín-kátrányszappan
Glycérin-tartalommal és finom illattal. **Ar-**
nyadon fájunk hasz általi utasításnal
együtt 35 kr. A gyógyszerárakban és hasonló
üzletekben határozatlan **Berger-féle kátrány-**
szappant kérjen és figyeljen, hogy minden címen
rövid legyen az
írásható véd-
jegy és a
G. Hell & Co
cégegyzés.
Küldetve disz-
cslevelet
écsellen 1883-ban
és arany éremmel a párizsi világkiállításon 1900-ban.
Oly egyének részére kik a kátrányszapot nem tűrhetik, szintelen
tisztító kátrányból előlőlt az **antbranol-szappan**ot, melyet mi
előlőlt **fehér antbranol-szappan** (fehér kátrány-szappan)
nevezés alatt hozunk forgalomba. Főajajok a következők: **5-10%-os**
antbranol-szappan, antbranol-hozzászappan, antbr-
anol-kénszappan, antbranol-kénszappan, antbr-
anol-glicerín-tisztító-szappan. Az antbranol-szappanok orvosi
kérdések alapján kitűnőeknek bizonyultak bőrkütszerek és arc
tisztáltságsai ellen. **Ar-** darabonként 80 ufillér.
Kapható gyógyszerárakban és hasonló üzletekben.

G. Hell & Comp, Wien, I., Sterng. 8.

Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerár,
Budapest, Király-u. Thall-mayer 6. Szétsz. Zrínyi-utca
Eperjesen Magyarország összes gyógyszerárakban

Kapható Eperjesen Korn Vilmos úr gyógyszerár-
rában, valamint Magyarország összes gyógyszerárakban.

Brázay-féle Sósorszesz

Ha hamarosan szabadulni akarunk a főfájás kellemetlen érzésétől, dörzsöljük be arcunkat, homlokunkat, valamint fejünket is Brázay-féle sósorszeszszel. Néhány percz mulva már rendkívül üdítő hatást érzünk.

212—1904. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírós. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi ker. cs. kir. járásbírósnak 1901. évi C. XI. 1411/4 sz. végzése folytán dr. Engländer Emil ügyvéd által képviselt Sild Károly félperes részére **Deckert Kilián** alperes ellen 246 korona 48 fillér tőkekövetelés és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől felülfoglalt és 2104 koronára becsült ingóságokra az eperjesi kir. járásbírósnak 1904. V. I. 77/4. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes boltjában és boltja előtt Eperjesen leendő megtartása határidejűl 1904. évi május hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája kitézetik, a mikor a bíróság lefoglalt bútörök, halottaskocsi s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik: elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban vagy szóval bejelenteni el ne mulasszák. A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik. Eperjes, 1904. május 1. **Spányi Kálmán,** kir. bírósági végrehajtó.

Semmi egyebet, mint a

GLOBINT

használja mindenki
bőrtisztítószerül,

a ki cipőneműjének tetszetős fényt adni és azt elegánsá s tartóssá tenni kívánja!

Raktárak Eperjesen: Atlasz H., Dahlström Károly, Oszvald Dániel utóda Vomberg István, Neumann B., Böhm B., Elasz és Schlenger, Klein Ferenc, Grossmann Armin.

Egyedüli gyár: Fritz Schulz jun. Akt.-Ges. Eger i. B. u. Leipzig.

— Húzás —
már 1904. május 28-ikán.

Erzsébet királyné-alap sorsjátéka

ő cs. és kir. fensége Ferencz Ferdinánd főherczeg úr magas fővédősége alatt.

Főnyeremény

100,000

korona értékben, továbbá à 10,000, 5000, 3000, 2000, 1600, 1000 kor. stb. stb. nyeremény.
Egészben 7000 nyeremény.

Egy sorsjegy 1 korona. ≡

Elárúsító-helyek Eperjesen: Bein Simon, Glücksmann Mór, Lindner Mór, Mitske Ede, Sváby Ferencz, Singer S. és Fiai, Stehr Dávid kereskedésekben és a fiókelárúsítónál Budapest V., Nádor-utca 23.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen erről füzetet; ingyen és bérmentve kapható a szab. „Nattyú“-gyógyszertár által Majna-Frankfurt.

Az 1902. évi pozsonyi kiállításon is, kiválóan jó gyártmányért, 2 oklevéllel kitüntetve.

„GNOM“ benzin-motor

Szálladon álló motor, 3000-nél több üzemben.

és „GNOM“ szívó-gázmotor.

Okleveles gépész felesleges.
Óra- és lóerőnként ca 3 fillér.
Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással.
Olcsóbb a gőzgépnél.

„GNOM“ motor-mozgony.
Magyar levelezés.

Oberurseli motorgyár részv.-társ. OBERURSEL a majnai Frankfurt mellett.
Iroda és raktár az osztr.-magyar monarchia részére: BÉCS, VII., Lindengasse 33.

Budapesti Takarékpénztár

Részvénytöke: **K 10.000.000**
és Országos Zálogkölcson-részvénytársaság
váltó-üzlete
Vesz és elad mindennemű értékpapírokat és azokra legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönt nyújt.

BUDAPEST,
VI., Andrassy-út 5.
saját házban.

Beható és lelkiismeretes információkat ad különösen tőkebefektetésre alkalmas részvényekről költségmentesen.

● Sürgőnyezim: TERÉZIA, Budapest. ●

2242—1904. k. sz.

Hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy egy **közbádoghid** építésének biztosítása érdekében a városház tanácstermében megtartandó versenytárgyalás határidejűl 1904. június 9-ikének d. e. 10 órája kintüzetett.

Erről a vállalkozni szándékozók azzal értesítetnek, hogy a vállalati feltételek, tervek és költségvetés a városi építész irodájában közszemlére kitétetvén, ott megtekinthetők.

Eperjes szab. kir. város tanácsának 1904. április 25-ikén tartott ülésében.

Podhorányi Bálint,
polgármester.
Magyar József,
főjegyző.

Csak
Globus
tisztító
kivonattal
tisztítsunk

Köhögésben szenvedők

próbálják a köhögést csillapító és finom ízű

**KAISER-féle
MELLICZUKORKÁT,**

2740 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány tanúskodik, hogy biztos siker érhető el köhögésnél, rekedtségnél, hurutnál és elnyálkásodásnál. — E helyett ajánlott visszautasítandó!

Egy csomag **20 és 40 fillér**. — Kapható:
WIELAND ÉS SCHROEPFER
cukrárszűdjében EPERJESÉN.

Lakás-változtatás. Fogorvosi műtermemet

Főutcza 36. sz. a. Dahlström-féle házba I. emeletre (bejárat a Főutzáról) helyeztem át. **Dr. HÜBSCHMANN B.**
gyógy- s fogorvos.

MAGYAR-ISLAI FÜRDŐ MEGNYITÁSA.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **Magyar-Iszlai fürdőt** a kor igényeinek megfelelően átalakítottam s azt **1904. május hó 8-ikán nyitottam meg.**

Dr. Boleman István fürdőtana szerint Magyar-Iszlai 289 méter tengerszín feletti magasságban fekszik, 12° C. hőfokkal.

A fürdő Sárosvármegyében, **Eperjestől félóránnyira**, Alsósebes községtől 10 percznyire fekszik, ligete közepén **öt forrás** fakad; kis fürdőtelepet alapítottak itt a múlt század első harmadában s elnevezték **Magyar Ischl**-nek. Négy forrását az 1838-ik évben elemezték Wagner Dániel és Pantocsek. A Ferencz- és Lélesz-forrás **kénhidrogént** tartalmazó **késervesvíz**, az Amália- és Ferdinánd-forrás **sósvíz**.

E vizsgálatok szerint az iszlai források igen becses ásványvizek s azon kevés források közé tartoznak, melyekről a külföldi irodalom mint **nevezetes magyar ásványvízről** emlékszik meg, és ha csak tíz magyar fürdőt nevez meg, ezek között van bizonyosan **Magyar-Iszlai (Alsósebes)**.

A kádfürdő- és lakószobák teljesen újonnan vannak berendezve és léghuzammentesek, mind a négy ásványvíz-forrás ki lett tisztítva és újonnan felszerelve.

Kitűnő konyha-, jó italok- és legpontosabb kiszolgálatról gondoskodik van.

Társaskocsi-közlekedés naponta kétszer: reggel 1/2 8 és délután 2 órakor Eperjesről (Gubcsó-czukrászda előtt).

Midőn fürdőtmet a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlom, maradok

kiváló tisztelettel

Hanzély Pál
fürdőtulajdonos és kezelő.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi — és többé mást nem szíhat

legjobb, valódi francia

szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Zahler Mórnál Eperjesen.

XXIV. magyar királyi jótékony célú államsorsjáték,

melynek remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordíttatni. Ezen sorsjátéknak 7691 nyereménye van 365,000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150,000 korona,

továbbá	
1 főnyeremény 50,000 kor.	20 nyeremény à 500 kor.
1 20,000	50 à 100
1 10,000	100 à 50
2 nyeremény à 5,000	1000 à 20
5 2,000	6500 à 10
10 1,000	

Húzás visszavonhatatlanul 1904. június 30-ikán.

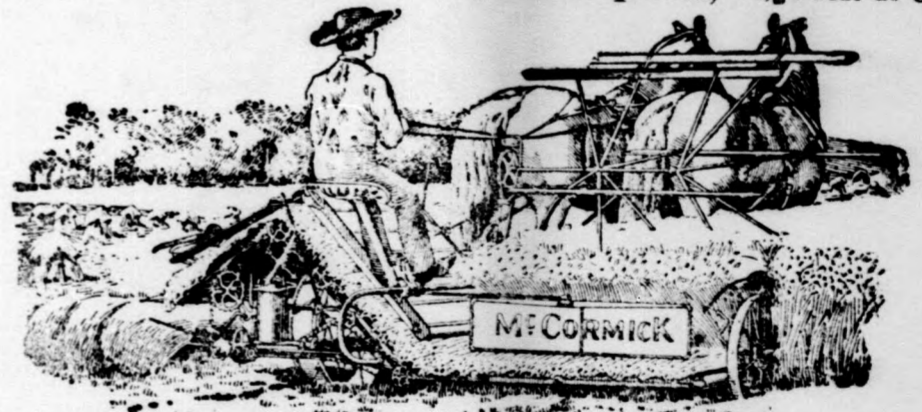
Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatásnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben.

Magy. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Mc.Cormick Harvesting Machine Company (Chicago-i aratógépgyár).

KNECHT J. E., igazgató. Budapest, V., Váci-út 30.

Katalógusok ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kéveköttőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő-gereblye és „Manila“ kéveköttőfonal gyártmányai. Évi gyártmány 362,000 gép.

Képvisele a Sárosvárm. Gazdák Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezte által.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószert puha-padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény-padló számára.
Keil-féle fehér «Glasur»-fénymáz 45 krajczár.
Keil-féle arany-fénymáz képkeretekhez 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Gallotsik J. Vilmos cégénél Eperjesen.

URANOS-KÉK

ruhamosáshoz
a legjobb kékítőszert!

Törvényesen védve.
Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő.
Olcsó és felülmulthatlan!
Kis üveg 24 fillér, tízszori mosáshoz elegendő. —
1 nagy üveg 160 kor. — 1/2 üveg 1 kor.
Kapható mindenütt.
Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói:

HOCHSINGER TESTVÉREK VEGETÁRIUMI GYÁRA

BUDAPEST,
VI., Rózsa-utca 85.

A Franklin-Társulat kiadása.

A MAGYAR REMEKIRÓK

a magyar irodalom főművei
ötödik sorozata most jelent meg s így most már 25 kötet került ki a magyar remekíróknak eme leggondosabb és legdíszesebb kiadásából.

A mostani ötödik sorozat különösen értékes. Ebben jelentek meg **Pázmány Péter válogatott munkái is.** Ezt a kötetet jeles tudósunk, **Fraknoi Vilmos** oly bevezetéssel látta el, mely Pázmány Péter életét és munkásságát vázolja és méltatja, s egyúttal a XVII. század irodalmáról, az akkori magyar társadalmi- és közviszonyokról érdekes esszét is nyújt.

Ugyancsak ez a sorozat **Bajza József** három évtizedre menő munkásságának legjavát is beilleszti a magyar remekírók közé. E kötetet **Badics Ferencz** válogatta össze és látta el nagybecsű előszóval. — E két kötetten kívül megjelent még az V-ik sorozatban **Vörösmarty V.** kötete, **Arany János** III. kötete és **Szigligeti** II. kötete.

A már előbb megjelent négy sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte *Riedl Frigyes.*
Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte *Vadnay Károly.*
Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Zoltány Irén.*
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte *Ferenzi Zoltán.*
Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Vácsi János.*
Kisfaludy Sándor munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte *Heinrich Gusztáv.*
Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Angyal Dávid.*
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kossuth Ferencz.*
Kurucz költészet. Sajtó alá rendezte *Erdélyi Pál.*
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Koroda Pál.*
Gróf Széchenyi István munkáiból I. kötet. Sajtó alá rendezte *Berzeviczy Albert.*
Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bayer József.*
Tompai Mihály munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte *Lény József.*
Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Endrődi Sándor.*
Vörösmarty M. munkái I., II. és III. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulai Pál.*

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek ki-egészítőjeként megjelent *Shakspeare összes művei hat kötetbe kötve* ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók rovói 20 korona kedvezményes áron kapják.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. (Budapest, IV., Egyetem-u. 4.)

Amerika.
Abfahrt von Havre jeden Samstag. Fahrkarten durch die
Französische Linie.
Gute und schnelle Beförderung. Ausgezeichnete Verpflegung, inclusive Wein und Liqueur. Nähere Auskunft gratis und franco durch die
Französische Linie
Wien, IV., Weyringerg. 8.

**SZLIÁCS-
aczélfürdő** Felsőmagyarországban.
Az egyedül ismert szénsavdús vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.
Szezon: május 15-től szeptember 30-ig.
Felülmulthatatlan vérszegénység sápkór, női-bajok, hátsó- és idegbajok, bémulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után. Földorvosok: dr. Rhorer Aladár hiv. földorvos, dr. Stern J. Utazás Bécsből 9 óra, északra Odebergen át onnan 5 óra, délről Budapesten át innen szintén 5 óra. Szliácsról falragaszok minden nagyobb vasúti állomáson vannak kifüggesztve. Kimerítő fölvilágosítást és prospektust utazás, lakás, érkezővezményről az elő- és utószézonban stb. ad a fűrdőigazgatóság Szliács (Zólyomgye).

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziázer, amely már több mint 34 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvényű, csúszás és meghúléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cségyjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél **Budapesten.**
Richter F. Ad. és társa,
csész. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

„Zacherlin”

mint utólérhellen valóban nagyhatású rovarirtó.
Azonban csak az üvegben levőt vásároljuk!

Kapható Eperjesen:

Barts E. gyógyszer., Bein Simon, Bohrandt J. V., Dahlström Károly, Diamant Fülöp,	Duschnitz Ármán, Feldmann Adolf, Fried Simon, Gallotsik J. V., Glücksman Mór,	Holénia Béla, Holländer Samu, Klein Ferencz, Könya Miklós, Lefkovits Emil,	Lindner J. Mór, Mikolík István, Molitorisz I. gyógyszer., Neumann B. Özv., Schönfeld Izidor,	Singer S. Fiai, Sváby Ferencz, Trosztler Kálmán, Vomberg István, Wenczel István.
---	---	--	--	--

— Ezenkívül a vidéken mindenütt vannak raktárak, hol a Zacherlin-falragasz ki van téve. —

Fényképezési eszközök
s a szükségelt összes vegyi és optikai kellékek
eredeti gyári áron, előnyös részletfizetésre is
CATTARINO SÁNDORNÁL
Eperjesen.
Amatőröknek ingyen oktatás!

